

Sandra Lien og Øyvind Sivertstøl

**Langtidsmottak av
sosialhjelp 1997-1999**

Veier inn og samtidige aktiviteter

Notater

Sammendrag

Formål

Formålet med analysen har vært å beskrive veier inn i langtidsmottak av økonomisk sosialhjelp og hva langtidsmottakerne gjør under utbetalingen av sosialhjelp. Arbeidsmarkedsstatus (arbeidssøking og sysselsetting), trygdeytelser (pensjoner og sykdomsrelaterte stønader) og utdanning er de veiene som her undersøkes. Disse hendelsene blir også studert som samtidige aktiviteter under langtidsmottaket.

Studien er av utforskende art for å finne hovedtendenser rundt og beskrive langvarig bruk av sosialhjelp, fremfor å forklare lengre tids mottak av sosialhjelp. I regjeringens verdigrunnlag og mål for sosialpolitikken påpekes det at sosialpolitikken skal bygge på folks naturlige ønske om å klare seg selv, og legge til rette for at flest mulig skal kunne forsørge seg og sine gjennom arbeid og egen inntekt. Den kommunale sosialhjelpen er ment å sikre et forsvarlig livsopphold for personer som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid, trygdeytelser eller på annen måte. Sosialhjelpen skal være en midlertidig ytelse i en vanskelig livssituasjon og gis med tanke på at vedkommende skal bli i stand til å forsørge seg selv. Det er videre et mål å redusere omfanget av langvarig avhengighet av sosialhjelp. Denne analysen er utført på oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet, og er ment gi mer kunnskap om langtidsmottak som grunnlag for politikktutforming. En planlagt oppfølgingsstudie vil senere ta for seg veier ut av langvarig sosialhjelpsmottak.

Utvalg og perioder

Langtidsmottakere er definert som de personer som sammenhengende har mottatt en utbetaling av sosialhjelp i seks måneder eller mer i perioden 1997-1999. Utbetalingen skal ha startet inne i denne perioden, som blir kalt utvalgsperioden. Det er langtidsmottak i denne perioden som blir brukt for å studere sammenhengen mellom andre hendelser og samtidig bruk av sosialhjelp (overlappsperiode). Bakgrunnsperioden er valgt fra og med 1. januar 1994 og frem til det første langtidsmottak. Resultatperioden er definert fra det siste langtidsmottaket og ut år 2000.

Analysen er gjennomført ved bruk av forløpsdata, det vil si hendelser registrert over kontinuerlig tid. Opplysningene er hentet fra FD-Trygd (forløpsdatabasen FD-Trygd) og NUDB (Nasjonal utdanningsdatabase), begge er forløpsdatabaser i SSB.

Hovedfunn

I hovedtrekk viser studien at problemer i tilknytning til arbeidsmarkedet spiller en betydelig rolle for veier inn i langtidsmottak og hva de gjør under sosialhjelpen. Lite tyder på at trygdeytelser ikke strekker til. Langtidsmottakerne kommer ikke i vesentlig grad fra en tidligere trygdetilværelse, og få har et samtidig mottak av sosialhjelp og trygd. Det er en overvekt av menn i utvalget, og målt over tid er mennene også mer avhengig av sosialhjelp enn kvinnene. Bare en av tre er fortsatt langtidsmottakere i etterkant av utvalgsperioden, altså i år 2000. Alle perioder sett under ett viser at en av tre klarer seg med langtidsmottak bare i utvalgsperioden, færre er gjengangere i alle tre periodene.

Oversikt over utvalget av langtidsmottakere

I kapittel 3 blir det sett nærmere på hvor mange som er langtidsmottakere både i forkant, i utvalgsperioden og i etterkant. Vesentlig flere av langtidsmottakerne er menn. De fleste menn og kvinner har bare ett tilfelle av langtidsmottak i utvalgsperioden, dette gjelder i større grad kvinner enn menn. De fleste langtidsmottak varer kun inntil 12 måneder, også det gjelder oftere for kvinner enn for menn. Flesteparten av mennene har vært langtidsmottakere i bakgrunnsperioden, men så sterk er ikke tendensen blant kvinnene. Bare et mindretall av utvalget er fortsatt langtidsmottakere i etterkant av utvalgsperioden, altså i år 2000. Hele syv av ti kvinner og seks av ti menn er ikke langtidsmottakere i år 2000. Sett alle perioder i sammenheng klarer en av tre seg med langtidsmottak kun i utvalgsperioden, andelen blant kvinnene er her større enn blant mennene. På den annen side finner

man at bare en av fem er langtidsmottakere i alle perioder, dette gjelder menn i større grad enn kvinner.

Deretter beskrives utvalgets bakgrunnskjenne­tegn per 31. desember 1999. Sammenlignet med befolkningen er mennene også her sterkere representert. Det gjelder yngre og ofte ugifte menn. Kvinnelige langtidsmottakere er gjerne skilt eller separert. De aller fleste er bosatt i tettbygde strøk, og sammenlignet med befolkningen er Oslo, Telemark og deretter Østfold sterkest representert. Fordelt etter innvandrer­kategori er det en overvekt av førstegenerasjonsinnvandrere. Det finnes flere langtidsmottakere blant de med lavest utdanning.

Ulike hendelser i forkant, samtidig og i etterkant av langtidsmottaket

I kapittel 4 gis en totaloversikt over hvilke tilstander utvalget har vært innom i forkant, under og i etterkant av langtidsmottaket. Funnene viser for det første at arbeidsmarkedsrelaterte aktiviteter har stor betydning i alle periodene, og blant disse ordningene regnes arbeidssøkere, dagpengemottakere, sysselsatte eller personer under utdanning. Det er arbeidssøkerstatusen som skiller seg ut som mest utbredt både i forkant og under langtidsmottaket, men på grunn av foreløpig manglende data for arbeidssøkere og dagpengemottakere er det ikke mulig å si noe om utviklingen i etterkant. Deretter følger syssel­setting, utdanning og dagpengemottak, rangert etter hvilke som har størst betydning. På den annen side spiller de sykdomsrelaterte stønadene (medisinsk rehabilitering og uførepensjon) ikke så stor rolle hverken i forkant eller under langtidsmottaket.

Det generelle mønsteret i perioden under langtidsmottaket viser altså noen færre personer innenfor de ulike aktivitetene. Det er fremdeles de arbeidsmarkedsrelaterte ordningene som har størst betydning, til tross for at det skjer en liten økning i andelen uførepensjonister i denne perioden. Funnene for perioden i etterkant av langtidsmottaket drar derimot i to retninger. Flere kommer seg ut i arbeidslivet gjennom en økning i andelen sysselsatte, nesten opp til samme nivå som i forkant av utvalgsperioden. Nedgangen i andelen som er under utdanning fortsetter også i etterkant. Samtidig skjer en økning i andelen som mottar sykdomsrelaterte stønader. Med andre ord peker funnene på at langtidsmottakere lettere rekrutteres over i sykdomsrelaterte stønader over tid.

Det er en generell mannsdominans innen de fleste områdene med unntak av de tradisjonelle kvinneytelsene, der blant annet en av fire kvinner mottar overgangs­stønad til enslige forsørgere. Mannsdominansen er gjennomgående for alle periodene. Tar man derimot hensyn til den skjeve fordelingen av menn og kvinner i utvalget, er det en høyere andel av kvinnene enn av mennene innenfor de sykdomsrelaterte stønadene medisinsk rehabilitering og uførepensjon. Dette gjelder i alle perioder. Kvinnene kan også, med unntak av perioden under langtidsmottaket, i større grad knyttes til økonomiske problemer i forbindelse med sin utdanningssituasjon.

Hendelser samtidig med langtidsmottak og varighet på sambru­ket

I kapittel 5 blir det undersøkt hvor mange personer i utvalget som er i en arbeidssøkersituasjon, i arbeid, under utdanning, mottar dagpenger eller trygdeytelser samtidig med langtidsmottaket av sosialhjelp. Det blir også målt hvor stor del av tiden med sosialhjelp personene benytter de nevnte aktivitetene. Som tidligere i analysen viser manglende tilknytning til arbeidslivet seg som mer utslagsgivende enn sykdomsbildet. Klarest skiller andelen av utvalget som er arbeidssøkende seg ut, hvor hele seks av ti langtidsmottakere er registrert arbeidssøkende. Deretter følger andelen av sysselsatte, som utgjør tre av ti langtidsmottakere. For de øvrige arbeidsmarkedsrelaterte ordningene så er i underkant av to av ti langtidsmottakere under utdanning, og en tilsvarende andel mottar dagpenger. De laveste andelenene finner man blant enslige forsørgere med overgangs­stønad og personer på medisinsk rehabilitering, hvor noe i underkant av en av ti er representert. Det er en overvekt av menn innenfor de største arbeidsrelaterte ordningene, men sykdomsrelaterte stønader, overgangs­stønad og utdanning har en høyere andel av kvinner.

Ser man på varigheten av den samtidige bruken av sosialhjelp og de andre ordningene, så gir dette et noe fragmentert bilde. På den ene side avdekkes det at mottakere av dagpenger, overgangs­stønad som enslige forsørgere og uførepensjon gjør dette i store deler av langtidsmottaket. På den annen side er

det en noe større andel som er sysselsatt i kortere deler av langtidsmottaket. De øvrige ordningene fordeler seg noe jevnere. Varighetsfunnene tyder på at mennene sliter mest når det gjelder manglende tilknytning til arbeidsmarkedet (arbeidssøkerstatus og dagpenger), gjennom lengre perioder med sambruk. På de andre ordningene er det derimot kvinnene som i større grad har samtidig bruk over lengre tid.

Veier inn i langtidsmottak: Forholdet mellom arbeidsmarkedsrelaterte hendelser i forkant

I kapittel 6 studeres veier inn i langtidsmottaket av sosialhjelp. Blant de fire aktivitetene som forekommer oftest i bakgrunnsperioden, så er det sysselsetting og utdanning som i sterkest grad er avsluttet i forkant av sosialhjelpen. Direkte avgang fra arbeidsmarkedet eller avsluttet skolegang for potensiell inntreden på arbeidsmarkedet er med andre ord et betydelig problem for disse. Blant arbeidssøkere eller dagpengemottakere vil noen flere fortsette med tidligere aktivitet inn i samtidig mottak av sosialhjelp. Likevel vil flertallet falle inn under definisjonen som tidligere avsluttet aktivitet.

Blant de som har avsluttet innenfor den største ordningen, arbeidssøkere, er det relativt få som klarer å oppnå en sysselsetting før langtidsmottaket. For de sysselsatte er imidlertid varigheten frem til sosialhjelpen trår i kraft, lengre enn for de ikke-yrkesaktive. Andre hendelser som sykdomsutvikling (uførepensjon eller medisinsk rehabilitering) eller enslig forsørgerstatus (overgangsstønad) kan bare i begrenset grad beskrive veier inn i langtidsmottak for tidligere arbeidssøkere som fortsatt ikke er yrkesaktive. Privat forsørging eller ytelser som fødsels- og sykepenger, som også er mulige veier inn i langtidsmottaket, har ikke vært mulig å undersøke i denne studien.

Konklusjonen er likevel at de tidligere arbeidssøkende fortsatt står i et problematisk forhold til arbeidsmarkedet, i og med at ordninger som skal fungere som erstatning eller supplement for kilder til livsoppholdet ikke er fremtredende ytelser.

Dagpenger var den minste av de fire store ordningene. For de arbeidssøkerne som tidligere har mottatt dagpenger, er nærpå alle fortsatt arbeidssøkende etter at dagpengene tar slutt. Mange arbeidssøkere har altså mistet den økonomiske sikkerheten som tidligere dagpenger ga. Bildet er som for arbeidssøkere generelt, bortsett fra at medisinsk rehabilitering i denne sammenheng utgjør en merkbar andel sammenlignet med hele utvalget. Dette gjelder i større grad for kvinnene enn for mennene. Likevel er konklusjonen som for arbeidssøkere, hovedproblemet er manglende tilknytning til arbeidsmarkedet.

Blant langtidsmottakerne som har avsluttet yrkeskarrieren i forkant, så har godt under halvparten mottatt dagpenger i mellomtiden. Likevel er andelen høyere enn for hele utvalget, noe som ikke er så uventet siden sysselsettingen avsluttes en gang i perioden 1. januar 1994 og frem til første langtidsmottak. Manglende dagpenger impliserer tidligere sporadiske sysselsettingsforhold eller for lav yrkesinntekt til å oppnå denne rettigheten. Relativt færre kvinner benytter denne ytelse enn menn, noe som også indikerer ulik yrkeskarriere for menn og kvinner.

Andre ytelser slår heller ikke til for de tidligere sysselsatte, med unntak av medisinsk rehabilitering som til en viss grad har et betydelig innslag blant gruppen som ikke mottar dagpenger. Medisinsk rehabilitering kommer som følge av lengre tids sykdom (minst ett år ordinær sykemelding), og det er ikke så unaturlig at denne sykdomsrelaterte ytelse slår til for de personer som ikke lenger har rett på dagpenger.

Bare litt over halvparten av de med fullført utdanning i bakgrunnsperioden, oppnår en sysselsetting i oppholdet frem til langtidsmottaket. Dette er likevel høyere andeler enn sammenlignet med de som avsluttet en arbeidssøking. Kvinnene har dessuten en noe høyere andel ikke-yrkesaktivitet enn mennene. Til en viss grad viser det seg at de sysselsatte får et lengre opphold før sosialhjelpen enn de ikke-yrkesaktive. Imidlertid viser det seg på nytt at andre mulige kilder til livsopphold (som overgangsstønad eller ytelser knyttet til sykdomsbildet), ikke i nevneverdig grad slår til i oppholdet mellom avsluttet tilstand og langtidsmottak av sosialhjelp.

Innhold

Sammendrag	1
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn og formål	9
1.2 Omfang og datakilde.....	9
1.3 Begreper og kjennemerker.....	10
2 Metode	13
2.1 Populasjon og utvalgsberegning	13
2.2 Periodehåndtering	15
2.3 Beregning av varighet og overlapp.....	17
3 Oversikt over utvalget av langtidsmottakere	18
3.1 Langtidsmottak av sosialhjelp.....	18
3.2 Bakgrunnskjennetegn for langtidsmottakerne i utvalgsperioden.....	20
4 Ulike hendelser i forkant, samtidig og i etterkant av langtidsmottaket	26
4.1 Hendelser forut for langtidsmottaket	26
4.2 Hendelser samtidig med langtidsmottaket	27
4.3 Hendelser i etterkant av langtidsmottaket.....	28
4.4 Utviklingen av sykdomsrelaterte stønader	29
5 Hendelser samtidig med langtidsmottak og varighet på sambruket	30
5.1 Arbeidssøkere	30
5.2 Dagpenger.....	31
5.3 Sysselsatte.....	31
5.4 Utdanning.....	32
5.5 Overgangsstønad til enslige forsørgere.....	32
5.6 Medisinsk rehabilitering	33
5.7 Uførepensjon.....	33
6 Veier inn i langtidsmottak: Forholdet mellom arbeidsmarkedsrelaterte hendelser i forkant	34
6.1 Overgangen fra tidligere avsluttet arbeidssøking til første langtidsmottak	35
6.2 Overgangen fra tidligere avsluttet dagpengeutbetaling til første langtidsmottak	38
6.3 Overgangen fra tidligere avsluttet sysselsetting til første langtidsmottak	41
6.4 Overgangen fra tidligere avsluttet utdanning til første langtidsmottak.....	45
Vedlegg A: Metode	50
Vedlegg B: Bakgrunnskjennetegn for befolkningen.....	52
Vedlegg C: Andre hendelser samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp. Antall tilfeller	54
Vedlegg D: Forholdet til arbeidsmarkedet i forkant av første langtidsmottak av sosialhjelp.....	57
Tidligere utkommet i serien Notater.....	63

Tabellregister

Tabell 3.1: Langtidsmottakere etter antall tilfeller i perioden 1997-1999.....	18
Tabell 3.2: Varigheten på langtidsmottaket av sosialhjelp i antall måneder i perioden 1997-1999.....	18
Tabell 3.3: Utvalget etter om de tidligere har hatt langtidsmottak av sosialhjelp eller ikke. I perioden 1994 og frem til første langtidsmottak i utvalgsperioden.....	19
Tabell 3.4: Utvalget etter om de har langtidsmottak av sosialhjelp eller ikke i 2000.....	19
Tabell 3.5: Langtidsmottak av sosialhjelp kun i utvalgsperioden, eller i kombinasjon med mottak i forkant og/eller i etterkant.....	20
Tabell 3.6: Kjønnfordeling i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	20
Tabell 3.7: Aldersfordeling for utvalget 16-74 år. 31.12.1999.....	21
Tabell 3.8: Aldersfordeling for utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	21
Tabell 3.9: Sivilstand og kjønn for utvalget 16-74 år. 31.12.1999.....	21
Tabell 3.10: Sivilstand og kjønn for utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	22
Tabell 3.11: Tett eller spredt bosetting fordelt etter fylke for utvalget 16-74 år. 31.12.1999.....	22
Tabell 3.12: Bosetting fordelt etter fylke i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	23
Tabell 3.13: Innvandrerkategori og kjønn for utvalget 16-74 år. 31.12.1999.....	23
Tabell 3.14: Innvandrerkategori og kjønn i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	24
Tabell 3.15: Landbakgrunn og kjønn for utvalget 16-74 år. 31.12.1999.....	24
Tabell 3.16: Landbakgrunn og kjønn for utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	24
Tabell 3.17: Utdanningsnivå og kjønn for utvalget 16-74 år. 01.10.1999.....	25
Tabell 3.18: Utdanningsnivå og kjønn i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 01.10.1999.....	25
Tabell 4.1: Tidligere hendelser før langtidsmottaket av sosialhjelp. I perioden 01.01.1994 og frem til første langtidsmottak.....	26
Tabell 4.2: Hendelser samtidig med langtidsmottaket av sosialhjelp. I perioden 01.01.1997 til 31.12.1999.....	27
Tabell 4.3: Hendelser i etterkant av siste langtidsmottaket av sosialhjelp i utvalgsperioden og frem til 31.12.2000.....	28
Tabell 4.4: Utviklingen i antall mottakere av sykdomsrelaterte stønader ¹ forut for, samtidig med og i etterkant av langtidsmottaket av sosialhjelp.....	29
Tabell 5.1: Registrerte arbeidssøkere samtidig med første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden som registrert arbeidssøker i prosent av tiden med sosialhjelp.....	30
Tabell 5.2: Mottakere av dagpenger under første langtidsmottak av sosialhjelp. Tidsandelen målt som tiden med dagpenger i prosent av tiden med sosialhjelp.....	31
Tabell 5.3: Sysselsatte samtidig med første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden som sysselsatt i prosent av tiden med sosialhjelp.....	31
Tabell 5.4: Under utdanning samtidig med første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandel målt som tiden under utdanning i prosent av tiden med sosialhjelp.....	32
Tabell 5.5: Mottakere av overgangsstønad som enslig forsørger under første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med overgangsstønad i prosent av tiden med sosialhjelp.....	32
Tabell 5.6: Mottakere av rehabiliteringspenger under første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med rehabiliteringspenger i prosent av tiden med sosialhjelp.....	33
Tabell 5.7: Mottakere av uførepensjon under første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandel målt som tiden med uførepensjon i prosent av tiden med sosialhjelp.....	33
Tabell 6.1: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste arbeidssøkerforhold som er avsluttet og første langtidsmottak av sosialhjelp.....	35
Tabell 6.2: Antall sysselsatte og ikke-yrkesaktive i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp.....	36
Tabell 6.3: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.....	37
Tabell 6.4: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.....	37

Tabell 6.5: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.	37
Tabell 6.6: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.....	38
Tabell 6.7: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste dagpengemottak som er avsluttet og første langtidsmottak av sosialhjelp.....	39
Tabell 6.8: Antall langtidsmottakere som har avsluttet siste dagpengeutbetaling i forkant av sosialhjelpen etter arbeidssøkerforhold imellom.	40
Tabell 6.9: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.....	40
Tabell 6.10: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.	40
Tabell 6.11: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.	41
Tabell 6.12: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.	41
Tabell 6.13: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste avsluttede sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp.....	42
Tabell 6.14: Antall langtidsmottakere som har avsluttet siste sysselsettingsforhold i forkant av første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpenger imellom.....	43
Tabell 6.15: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.	44
Tabell 6.16: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.	44
Tabell 6.17: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.	44
Tabell 6.18: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.	45
Tabell 6.19: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste avsluttede utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp.....	46
Tabell 6.20: Antall langtidsmottakere som har avsluttet siste utdanningsforhold i forkant av sosialhjelpen etter sysselsetting imellom.....	47
Tabell 6.21: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsatt eller ikke-sysselsatt.	47
Tabell 6.22: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsatt/ikke-sysselsatt.	48
Tabell 6.23: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsatt/ikke-sysselsatt.	48
Tabell 6.24: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp i utvalgsperioden etter sysselsatt/ikke-sysselsatt.....	48
Tabell A.1: Antall tilfeller og personer med utbetalt sosialhjelp i utvalgsperioden etter varighet.	50
Tabell A.2: Antall tilfeller med utbetalt sosialhjelp i utvalgsperioden etter faktisk varighet og varighet begrenset til kalenderåret.	50
Tabell A.3: Tidligere tilstander forut for langtidsmottaket av sosialhjelp. Antall personer med avsluttet arbeidssøkerforhold.	50
Tabell A.4: Tidligere arbeidssøkerforhold som ikke er avsluttet forut for langtidsmottaket av sosialhjelp.	51
Tabell A.5: Avsluttede arbeidssøkerforhold forut for langtidsmottaket av sosialhjelp.	51
Tabell B.1: Aldersfordeling for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999	52
Tabell B.2: Sivilstand og kjønn for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999	52
Tabell B.3: Tett eller spredt bosetting fordelt etter fylke for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	52
Tabell B.4: Innvandrerkategori og kjønn for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999.....	53
Tabell B.5: Landbakgrunn og kjønn for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999	53
Tabell B.6: Utdanningsnivå og kjønn for befolkningen 16-74 år. 01.10.1999	53

Tabell C.1: Registrert arbeidssøker samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden registrert arbeidssøker i prosent av tiden med sosialhjelp.	54
Tabell C.2: Samtidig mottak av dagpenger og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med dagpenger i prosent av tiden med sosialhjelp.	54
Tabell C.3: Sysselsatt samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden som sysselsatt i prosent av tiden med sosialhjelp.	54
Tabell C.4: Utdanning samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden under utdanning i prosent av tiden med sosialhjelp.	55
Tabell C.5: Samtidig mottak av overgangsstønad som enslig forsørger og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med overgangsstønad i prosent av tiden med sosialhjelp.	55
Tabell C.6: Samtidig mottak av rehabiliteringspenger og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med rehabiliteringspenger i prosent av tiden med sosialhjelp.	55
Tabell C.7: Samtidig mottak av uførepensjon og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med uførepensjon i prosent av tiden med sosialhjelp.	56
Tabell D.1: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	57
Tabell D.2: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	57
Tabell D.3: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	58
Tabell D.4: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	58
Tabell D.5: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.	58
Tabell D.6: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.	59
Tabell D.7: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.	59
Tabell D.8: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.	59
Tabell D.9: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.	60
Tabell D.10: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.	60
Tabell D.11: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.	60
Tabell D.12: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.	61
Tabell D.13: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	61
Tabell D.14: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	61
Tabell D.15: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	62

Tabell D.16: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp i utvalgsperioden etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.	62
--	----

Figurregister

Figur 2.1: Periodebegrensning av utvalget i utvalgsperioden 1997-1999	14
Figur 2.2: Fremstilling av ulike tilstander forut for langtidsmottaket av sosialhjelp.....	16
Figur 2.3: Måling av samtidig utbetaling av dagpenger og sosialhjelp	17
Figur 6.1: Oversikt over veier fra arbeidssøking til langtidsmottak	35
Figur 6.2: Oversikt over veier fra dagpenger til langtidsmottak.....	39
Figur 6.3: Oversikt over veier fra sysselsetting til langtidsmottak	42
Figur 6.4: Oversikt over veier fra utdanning til langtidsmottak	46

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Formålet med analysen er å beskrive veier inn i langtidsmottak av økonomisk sosialhjelp og hva langtidsmottakerne gjør under utbetalingen av sosialhjelp. Langtidsmottak av sosialhjelp er definert som sammenhengende mottak i seks måneder eller mer. Arbeidsmarkedsstatus (arbeidssøking og sysselsetting), trygdeytelser (pensjoner og sykdomsrelaterte stønader) og utdanning er de veiene inn i langtidsmottaket som undersøkes. Disse hendelsene blir også studert som samtidige aktiviteter under langtidsmottaket.

Sosialhjelp er en behovsprøvd og midlertidig ytelse. Langvarig bortfall av inntektsgrunnlaget og/eller utilstrekkelige trygdeytelser over lang tid kan imidlertid medføre langvarig mottak av sosialhjelp. Studien er av utforskende art for å finne hovedtendenser rundt og beskrive langvarig bruk av sosialhjelp, fremfor å forklare lengre tids avhengighet av sosialhjelp.

Analysen er utført på oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet.

1.2 Omfang og datakilde

1.2.1 Omfang

Analysen omfatter i utgangspunktet alle personer som har mottatt sammenhengende sosialhjelp i seks måneder eller mer i perioden 1997-1999 (utvalgsperioden). Startdatoen på langtidsmottaket foreligger etter desember 1996.

Det er satt en betingelse om at personene i utvalget skal være bosatt i Norge per 31. desember 1999. Dette for å kunne gjøre en sammenligning med befolkningen (bakgrunnskennetegnet), samt å sikre samme utvalg ved en studie av hva langtidsmottakerne gjør i etterkant. Med andre ord ekskluderes de som utvandrer eller dør i utvalgsperioden. Dette impliserer ikke nødvendigvis at langtidsmottakerne i utvalget fortsatt er registrert som mottakere ved dette måletidspunktet (altså 31. desember 1999).

Det er videre foretatt en aldersbegrensning på 16-74 år per 31. desember 1999. Dette er konsekvent med arbeidsmarkedsstatistikken i SSB. Aldersbegrensning vil ta med 67-åringer ved inngangen til bakgrunnsstudien som er 1. januar 1994. 16-åringene ved utgangen av utvalgsperioden (31. desember 1999) tilhører den yrkesaktive befolkningen.

Bakgrunnsstudien tar for seg hendelser forut for langtidsmottaket av sosialhjelp, for å beskrive veier inn i ytelsen. Periodevalget for bakgrunnsstudien er fra og med 1. januar 1994 og frem til første langtidsmottak. Videre undersøkes hvilke hendelser og hvor lenge disse varer samtidig med langtidsmottaket, for å karakterisere grad av avhengighet av sosialhjelp. Resultatstudien tar for seg hendelser i etterkant, men veier ut av langtidsmottak har ikke vært hovedfokus for analysen.

1.2.2 Datakilde

Analysen er gjennomført ved bruk av forløpsdata, det vil si hendelser registrert over kontinuerlig tid. Dataene er hentet fra FD-Trygd (Forløpsdatabasen-Trygd) i SSB. Utdanningsopplysninger er hentet fra NUDB (Nasjonal utdanningsdatabase), også det en forløpsdatabase i SSB.

1.2.3 Populasjon og utvalg

Analysen er basert på en fulltelling. I hovedsak er person analyseenhet, men visse metoder vil basere seg på forløpstilfelle som analyseenhet.

1.3 Begreper og kjennemerker

1.3.1 Definisjon av de viktigste begrepene

Sosialhjelpsmottaker: En person som mottar økonomisk sosialhjelp etter Lov om sosiale tjenester.

Langtidsmottaker: En person som mottar økonomisk sosialhjelp sammenhengende i seks måneder eller mer.

Utvalgsperiode: Den perioden som langtidsmottaket er påbegynt, det vil si fra 1. januar 1997 til 31. desember 1999.

Sosialhjelpsperiode: I denne analysen gjelder dette de perioder en person sammenhengende mottar sosialhjelp i seks måneder eller mer.

Overlappsperiode: Den delen av sosialhjelpsperioden som overlapper med andre hendelser.

Bakgrunnsperiode: Perioden 1. januar 1994 og frem til første langtidsmottak i utvalgsperioden.

Resultatperiode: Fra siste langtidsmottak i utvalgsperioden og ut det etterfølgende året (2000).

Økonomisk sosialhjelp: En ytelse som gis til personer som ikke kan sørge for eget livsopphold gjennom arbeid. Ytelsen er behovsprøvd og midlertidig, og den enkelte kommune er ansvarlig for å tildele denne.

Medisinsk rehabilitering: En ytelse fra folketrygden som gis til personer for å sikre inntekten, og å kompensere for bestemte utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet som skyldes sykdom, skade eller lyte.

Uførepensjon: En ytelse fra folketrygden som gis til personer mellom 18-66 år (16-66 år før 1. januar 1998) for å sikre inntektsgrunnlaget dersom de har fått sin inntektsevne eller arbeidsevne varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte.

Avtalefestet pensjon (AFP): En frivillig tidligpensjonsordning for personer som har fylt 62 år og som arbeider innenfor områder der det er tariffavtaler og hvor AFP inngår i tariffavtalen.

Alderspensjon: En ytelse fra folketrygden som gis til personer som er 67 år og eldre for å sikre deres inntekt.

Pensjon til etterlatt ektefelle: En ytelse fra folketrygden som gis for sikre inntekt for gjenlevende ektefelle.

Pensjon til etterlatt barn: En ytelse fra folketrygden som gis for å sikre inntekt for barn når en av eller begge foreldrene er døde.

Foreløpig uførestønad: En ytelse fra folketrygden som gis til de personer som mister sitt inntektsgrunnlag allerede før de har fått en avgjørelse på sin søknad om uførepensjon.

Arbeidssøkere: Dette omfatter helt arbeidsledige og delvis sysselsatte arbeidssøkere, tiltaksdeltagere, yrkeshemmede på (spesielle) tiltak og andre yrkeshemmede (under utredning, i ventetid eller nye tilfeller). Dette er en registrert tilstand for personer som vil inn på arbeidsmarkedet, men ordningen omfatter ikke nødvendigvis økonomiske ytelser. I denne studien er det ikke tatt hensyn til hvilken type arbeidssøkerstatus personen er registrert på.

Dagpenger: En ytelse fra folketrygden som gis til personer for å gi delvis dekning for bortfall av arbeidsinntekt ved arbeidsløshet. Ytelsen avhenger av tidligere yrkesinntekt og er tidsbegrenset. Siden dette er en direkte økonomisk ytelse, er den analysert som en bestemt ordning.

Ytelser til enslige forsørgere: Ytelser fra folketrygden som gis for å sikre inntekt for personer som har aleneomsorg for barn, og å gi disse midlertidig hjelp til selvhjelp slik at de kan bli i stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

- *Overgangsstønad til enslig forsørgere:* En ytelse som gis til enslig mor eller far som midlertidig er ute av stand til å forsørge seg ved eget arbeid på grunn av omsorg for barn eller på grunn av nødvendig utdanning.

- *Barnetilsyn til enslige forsørgere:* En ytelse som gis til enslig mor eller far som må overlate nødvendig tilsyn med barn til andre på grunn av opplæring/utdanning eller arbeid utenfor hjemmet.

Sysselsatt/yrkesaktiv: Sysselsettingsdataene gir opplysninger om personenes viktigste arbeidsforhold til en hver tid.

1.3.2 Definisjon av de viktigste kjennemerkene

Som bakgrunnskjennetegn inngår variablene kjønn, alder, sivilstand, bosettingstetthet, innvandrerkategori, landbakgrunn og befolkningens høyeste utdanning. Det er kjørt separate tabeller for utvalget og for hele befolkningen der måletidspunktet har vært utgangen av utvalgsperioden (det vil si per 31. desember 1999), og med krav om at personene skal ha vært bosatt i Norge på dette tidspunktet. Det er også gjort en alderbegrensning på 16-74 år. Nødvendige presiseringer av enkeltvariable følger.

Alder: Personens alder måles ved utgangen av perioden (per 31. desember 1999). Det er videre foretatt en alderbegrensning på 16-74 år, en vanlig avgrensning i arbeidsmarkedsstatistikken i SSB (jf. dessuten presiseringen i punkt 1.2).

Sivilstand: Personens sivilstand er per 31. desember 1999. Registrerte partnere, separerte partnere, skilte partnere og gjenlevende partnere er plassert sammen med tradisjonelle sivilstandskategorier for å ivareta personvernet. For eksempel er separerte partnere plassert under kategorien separerte.

Bosettingstetthet: Personens type bostedsstrøk, skilt mellom tettbygd og spredtbygd bosetting.

Innvandrerkategori: Viser om personen har innvandrerbakgrunn eller ikke.

Landbakgrunn: Viser eget, eventuelt mors eller fars utenlandske fødeland. Av personvern hensyn er landene gruppert i verdensdeler, eventuelt en noe finere geografisk inndeling der dette faller naturlig.

Utdanning: Personens høyeste fullførte utdanning per 1. oktober 1999. Opplysningene er hentet fra SSBs Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB).

1.3.3 Metodiske begreper og definisjoner

Tilstand: Den type ordning en person er registrert inne på. For eksempel trygdeytelse, sysselsetting eller arbeidssøking. Fravær av en registrering kan også regnes som en tilstand, som for eksempel ikke-yrkesaktivitet.

Hendelse: Hendelser eller aktivitet er det som skjer i tilknytning til en tilstand, som tilgang på, endring av eller avgang fra denne tilstand.

Tilgang: Når en person kommer inn på en tilstand.

Avgang: Når en person går ut av en tilstand.

Løpende tilfelle: En person som fortsatt er registrert i en tilstand på et gitt tidspunkt.

Overgang (fra/til): Når en person går over fra en tilstand til en annen (overgangsstudie). Det finnes to varianter av overganger. Den typiske er at forrige tilstand er avsluttet forut for den nye. Den andre muligheten er å fortsette med forrige tilstand inn i samtidig mottak av en ny. Det trenger ikke nødvendigvis å være en direkte overgang, det kan være et opphold mellom to tilstander.

Overlapp og sambruk: Når en person er registrert innen to eller flere tilstander samtidig. For eksempel at langtidsmottakeren av sosialhjelp også mottar med en trygdeytelse.

Varighet: Hvor lenge en person er inne på en tilstand (for eksempel varighet mellom tilgang og avgang eller varighet på overlappet).

Bakgrunnsstudie: Studiet av tidligere tilstander forut for langtidsmottaket av sosialhjelp (jf. bakgrunnsperiode).

Resultatstudie: Studiet av tilstander i etterkant av langtidsmottaket (jf. resultatperiode). For langtidsmottak i resultatperioden er dette implisitt begrenset til året 2000. For andre hendelser gjelder det imidlertid enten fra sist avsluttet langtidsmottak i utvalgsperioden eller fra og med 1. januar 2000 for de som ikke avsluttet langtidsmottaket.

2 Metode

Det vil her fremvises hvordan utvalget og periodevalget i analysen er fastlagt.

2.1 Populasjon og utvalgsberegning

Den totale populasjonen som har påbegynt ett eller flere forløpstilfeller av økonomisk sosialhjelp i perioden januar 1997 til desember 1999 utgjør hele 212 129 personer, det vil si at de har startdato etter desember 1996. Av disse har totalt 57 630 personer hatt minst ett sammenhengende forløp på seks måneder eller mer innenfor valgte periode. Definisjonen av langtidsmottak av sosialhjelp er tilsvarende som i rapporten "Arbeidsmarkedstiltak blant sosialhjelpsmottakere" av Grete Dahl på oppdrag fra AAD (Notat 2003/1). I tillegg skal langtidsmottakerne være bosatt ved utgangen av perioden (31. desember 1999) med en aldersbegrensning på 16-74 år i 1999. Disse kravene reduserer utvalget som er analysert til 55 220 personer, det vil si en andel på 26 prosent. Dette sikrer at det er det samme utvalg som studeres i etterkant av sosialhjelpsperioden. I vedleggstabell A.1 fremkommer hvor mange tilfeller som starter de enkelte år. Det er færrest i 1999 fordi varigheten beregnes kun frem til utgangen av året. Til tross for kravet om at startdato skal foreligge etter desember 1996, forekommer det ganske mange sosialhjelpstilfeller i løpet av årgang 1997.

Sammenhengende forløp i seks måneder eller mer tolkes og defineres som en betydelig avhengighet av sosialhjelp. Det er flere grunner til at dette er riktig metodevalg. For det første gir det presise start- og stoppdateringer som er nødvendige for å gjennomføre en overgangsanalyse av tilstander/hendelser før og etter sosialhjelpsmottaket, målt etter kontinuerlig tid. Klassiske statistikk-løsninger, som for eksempel overganger begrenset til årsperioder, kan tape vesentlig informasjon for å beskrive sammenhenger mellom sosialhjelp og spesielt korttidsstrykdeytelser. For det andre gir den faktiske dateringen en nøyaktig overlappsanalyse mellom samtidig sosialhjelpsmottak og andre temaområder. Til slutt er kontinuerlig forløpsmetodikk og -analyse er i mange sammenhenger en vesentlig innfallsvinkel for å sikre at statistikken er relevant for det formål den er ment å belyse.

Et konkret eksempel på klassisk statistikk er at mange AFP-pensjonister kan ha en ganske høy årlig yrkesinntekt i samme år som de er pensjonert. Dette kan gi inntrykk av at andelen AFP-pensjonister med et samtidig sysselsettingsforhold er veldig høy. Sammenhengen er imidlertid uvesentlig så lenge det ikke kontrolleres for om yrkesinntekten er opptjent samtidig eller i forkant av AFP-pensjoneringen. Ved å inkludere kun de pensjonistene som faktisk har et sysselsettingsoverlapp, vil andelen med samtidig sysselsetting reduseres betydelig.

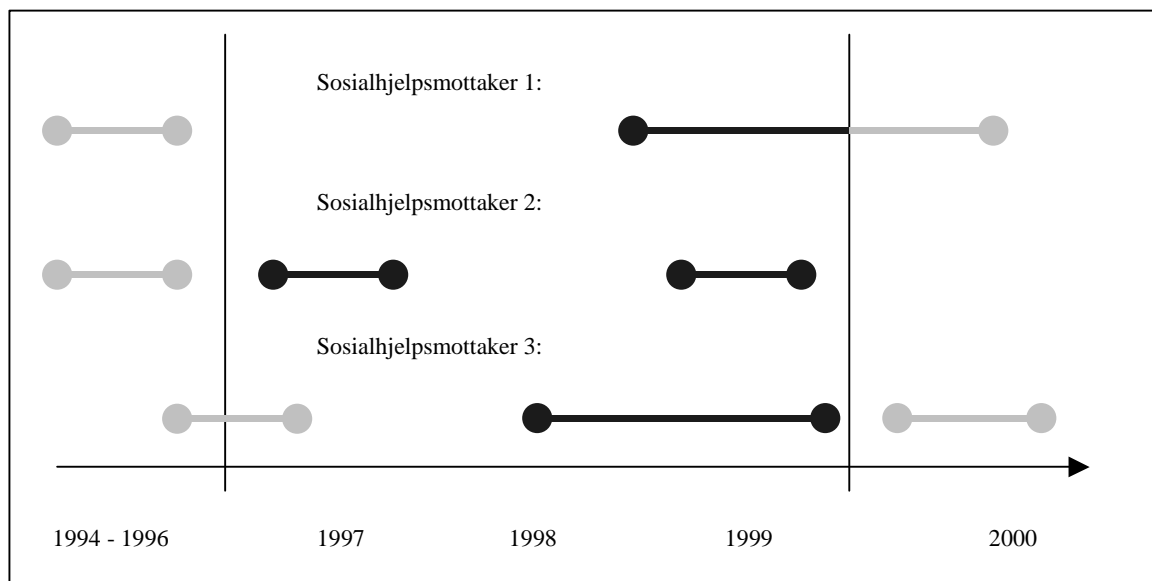
Innen statistikkproduksjon og forløpsanalyse er det nettopp denne type relevans forløpsdatabasen FD-Trygd er konstruert for å ivareta. Det er vesentlig for analysen å unngå kvasiforløpsstudier som aggregerte statistikker eller årsopplysninger lett kan gi. Det kan illustrere en annen side ved kompleksiteten i forløpsstudier, ved å avdekke hvor mange av de utvalgte langtidsmottakere som fordeler forløpet på tvers av årsskiftet uten å bli registrert som langtidsmottaker i noen av de to gjeldende kalenderår (jf. tabell A.2 i vedlegg A).

De forløpstilfellene som ekskluderes innen årsberegningen kan ha en maksimal varighet på opptil ti måneder (fem pluss fem i hvert år) eller i minste fall kun seks måneder (eksempelvis tre pluss tre i hvert år). De er likevel i minst like stor grad langtidsmottakere som de som går seks måneder innenfor året. Hele 40 prosent av de totale forløpstilfellene i 1998 ekskluderes (jf. vedleggstabell A.2). Dette skyldes enten forløpets start i året før eller løpende status ved inngangen til neste år. Dette gir en noe lavere ekskludering i 1997 på grunn av kriteriet om at forløpet skal ha startet i perioden. Og fordi varigheten uansett beregnes kun frem til periodens slutt, har årgang 1999 et vesentlig lavere informasjonstap (22 prosent av forløpstilfellene) enn de foregående år.

For de personer som ekskluderes vil andre inntektskilder sannsynligvis overstige sosialhjelpsbeløpet det enkelte år, selv om de i løpet av langtidsmottaket er mest avhengig av økonomisk sosialhjelp. En overlappsanalyse mellom ulike forløp som sosialhjelp og sysselsetting vil derimot ikke lide av dilemmaet med ikke-daterte opplysninger, jf. det nevnte AFP-eksemplet. Kontinuerlig mottak av sosialhjelp over lang tid er i seg selv en indikasjon på økonomisk avhengighet av sosialhjelp. Derfor velges det omfattende overlappsanalyser for å avdekke utilstrekkelige inntektskilder eller overgangsanalyser for å avdekke opphør av inntektskilder.

Utvalget er begrenset til de som starter et langtidsmottak i løpet av utvalgsperioden 1997-1999. Det vil si at personene kan ha flere tilfeller i perioden. Som vist i figuren nedenfor, finnes det imidlertid ulike varianter for gjentagende bruk av sosialhjelp.

Figur 2.1: Periodebegrensning av utvalget i utvalgsperioden 1997-1999

De mørklagte forløpstilfellene i figur 2.1 er de som faller inn under utvalgskriteriene og er gjenstand for overlappsstudien med andre hendelser. De gråtonede tilfeller vil enten tilhøre bakgrunnsstudien (overgang fra tidligere hendelser) eller resultatstudien (suksess eller fortsatt langtidsmottaker). Den første sosialhjelpsmottakeren er inne på et langtidsmottak i 1996, men starter ikke langtidsmottak i utvalgsperioden før i 1999. Den samme personen fortsetter uavbrutt inn i året etter utvalgsperioden der den gråtonede delen blir med i resultatstudien. Den andre mottakeren har to forløpstilfeller som begge er med i utvalgskriteriene, men tidligere langtidsmottak har et veldig kort opphold frem til det første utvalgte tilfellet. Samtidig har personen et lengre opphold mellom det første og andre utvalgte langtidstilfellet. Den siste mottakeren har også et tidligere langtidsmottak som faller utenfor utvalgskriteriene, men dette blir ikke registrert som et langtidsmottak i 1996. Dette fordi langtidstilfellet splittes over årsskiftet 1996-1997. Som den første sosialhjelpsmottakeren har heller ikke denne personen suksess i 2000, i og med at nytt langtidstilfelle startes.

For å ikke tape vesentlig informasjon er alle tre personene inkludert i utvalget, samtidig som det er skilt mellom hvilke forløpstilfeller som faller inn i de ulike perioder. Der det er nødvendig i bakgrunnsstudien, foretas det beregninger av i hvilken grad tidligere langtidsmottak forekommer imellom andre hendelser og første langtidsmottak i utvalgsperioden (jf. kapittel 6).

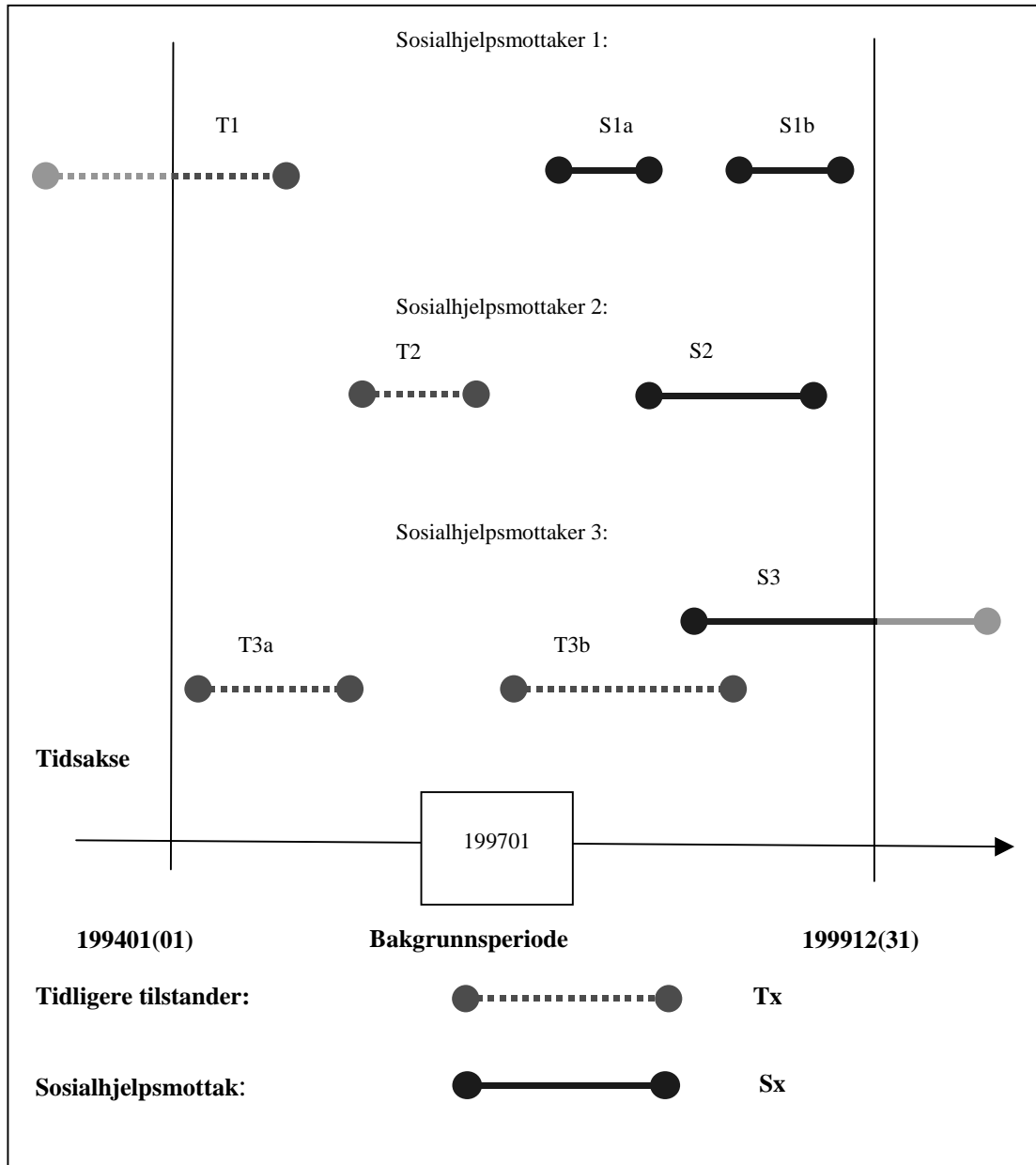
2.2 Periodehåndtering

For å studere overgangen fra tidligere hendelser, er utgangspunktet det første langtidsmottaket i utvalgsperioden for hver enkelt person. Dette for å unngå dobbelttelling av overganger på de personer som kan ha flere forløpstilfeller i utvalgsperioden. I kapittel 5 er det tatt utgangspunkt i kun det første langtidsmottaket, slik at antall personer er lik antall tilfeller av langtidsmottak. I vedlegg C er det imidlertid tatt med oversikt over alle tilfeller av langtidsmottak. Det viser seg derimot ikke å være stor variasjon mellom det første tilfellet og grad av overlapp på alle tilfeller.

I tillegg kommer betingelsen at tidligere hendelser skal ha startet før tilgangsdato på sosialhjelpen. Overgangsstudien strekkes tilbake til 1. januar 1994. Årgang 1992 og 1993 ekskluderes på grunn av svakere datakvalitet og kompliserte regelverksendringer (mellom atføring og foreløpig uførestønad/uførepensjon) som gjør at registrene blir mindre sammenlignbare over tid. De som startet tidligere enn januar 1994, men fortsatt sto registrert i tilstanden ved dette tidspunktet, er likevel inkludert i analysen (tilsvarer stippet forløpstilfelle T1 i figur 2.2). At tilgangsdato velges som seleksjonskriterium fremfor alternativt en årlig selektering av hendelser blir gjort for å unngå å tape vesentlig informasjon som er typisk for klassiske studier begrenset til kalenderåret. Veldig mye kan skje for eksempel i perioden fra desember 1996 og frem til den reelle tilgangen på sosialhjelpen, som godt kan forekomme først i 1999. En person som har alle hendelser plassert i utvalgsperioden vil ekskluderes i en typisk studie begrenset til kalenderår som periode. Det er heller ikke mulig å finne det absolutt siste forløpet av flere temaområder (for eksempel trygdeytelser) i forkant hvis periodevalget begrenses av kalenderåret.

Figur 2.2: Fremstilling av ulike tilstander forut for langtidsmottaket av sosialhjelp.

Som følge av utvalgsdefinisjonen vil mange aktiviteter i forkant av langtidsmottaket foregå i utvalgsperioden. Vedleggstabellene A.3, A.4 og A.5 viser fordelingen av det siste registrerte arbeidssøkerforholdet som startet forut for tilgangen på langtidsmottaket. Dette impliserer en nøyaktig måling på dato, selv om sosialhjelp er datert på måned og arbeidssøking på dag. I tillegg er arbeidssøkingen fordelt etter hvilken årgang den avsluttes eller står som fortsatt arbeidssøker ved utgangen av 1999 (løpende), og etter hvilken årgang de starter langtidsmottaket. I tabell A.3 i vedlegg A er det imidlertid ikke tatt hensyn til om arbeidssøkerforholdet er avsluttet i forkant av sosialhjelpen. Det vil si at forløpstilfellene T1, T2 og T3b i figur 2.2 blir talt opp som overganger.

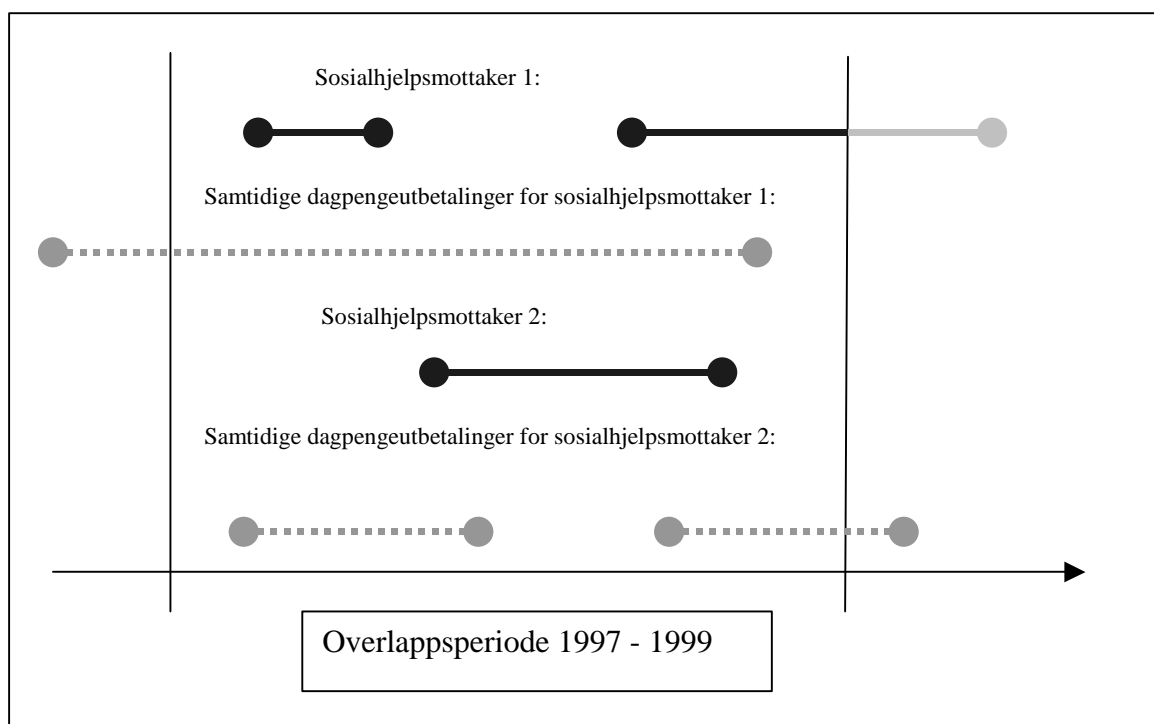
Tabell A.4 i vedlegg A viser nøyaktig hvor mange som fortsetter med et tidligere arbeidssøkingforhold samtidig som sosialhjelpsmottaket starter og løper parallelt (kun forløpstilfelle T3b i figur 2.2 blir talt opp). Avsluttede arbeidssøkerforhold i forkant av sosialhjelpen ekskluderes.

Tabell A.5 i vedlegg A viser hvor mange som faktisk avslutter arbeidssøkingen forut for sosialhjelpen (tilsvarer forløpstilfellene T1 og T2 i figur 2.2). Tabellene A.3, A.4 og A.5 illustrerer på ulikt vis hvor mange hendelser som foregår i utvalgsperioden, men likevel i forkant av langtidsmottaket. Den metodiske fordelene ved en nøyaktig forløpsanalyse, er at vesentlig informasjon ikke går tapt som for eksempel ved en begrensning til kalenderåret.

2.3 Beregning av varighet og overlapp

I tillegg til varighetsberegningen av sosialhjelpsforløpet kan det måles hvor mange måneder av sosialhjelpen som overlapper med andre tilstander, og fremstille det som en relativ del av sosialhjelpsperioden (jf. kapittel 5). Dersom ti måneder med sammenhengende sosialhjelp overlapper i seks måneder med dagpengemottak som vist i figur 2.3, er 60 prosent av sosialhjelpsperioden rettet inn mot å sikre arbeidssøkeres økonomiske trygghet (utilstrekkelig ytelse).

Figur 2.3: Måling av samtidig utbetaling av dagpenger og sosialhjelp

Sosialhjelpsmottaker 1 vil i sitt første langtidsmottak (heltrukket forløpslinje) motta dagpenger kontinuerlig (prikket forløp). I det andre tilfellet mottas dagpenger bare deler av sosialhjelpstiden fordi det samme dagpengeforløpet opphører. Sosialhjelpsmottaker 2 vil også bare i deler av sosialhjelpstiden motta dagpenger, dette fordi han har flere korte forløp innen bruk av dagpenger i forhold til lengden på sosialhjelpen.

I tillegg kan det måles nøyaktig antall måneder opphold mellom tidligere tilstander og sosialhjelp (jf. kapittel 6). Videre kan det måles nøyaktig antall måneder opphold mellom avsluttet sosialhjelp og fremtidige tilstander. I utgangspunktet er måleenheten for overlappsstudien det enkelte langtidsmottaket.

Dette er det forløpsmetodiske utgangspunkt og hovedbegrunnelse for de valg og begrensninger som ligger til grunn for studien.

3 Oversikt over utvalget av langtidsmottakere

Analysen tar utgangspunkt i et utvalg bestående av personer med sosialhjelp i minst seks sammenhengende måneder i løpet av perioden 1997-1999. Denne perioden blir heretter omtalt som utvalgsperioden. Det stilles i tillegg krav om at personene i utvalget må være i aldersintervallet 16-74 år samt bosatt i Norge per 31. desember 1999. Det endelige utvalget består av 55 220 langtidsmottakere.

Innledningsvis beskrives utvalget av langtidsmottakere. Det blir sett nærmere på hvor mange som er langtidsmottakere både i forkant, i utvalgsperioden og i etterkant. For langtidsmottakerne i utvalgsperioden blir det målt varighet på mottakene. Avslutningsvis beskrives utvalgets bakgrunnskjennetegn per 31. desember 1999.

3.1 Langtidsmottak av sosialhjelp

3.1.1 Langtidsmottak i utvalgsperioden

Tabell 3.1: Langtidsmottakere etter antall tilfeller i perioden 1997-1999.

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1 tilfelle	43 277	25 043	18 234	78,4	77,0	80,4
2 tilfeller	10 655	6 635	4 020	19,3	20,4	17,7
3 tilfeller	1 249	838	411	2,3	2,6	1,8
4 tilfeller	39	27	12	0,1	0,1	0,1
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	100	100	100
Kjønnsandel i prosent	100	58,9	41,1			
Antall tilfeller	68 490	40 935	27 555			
Gjennomsnittlig antall tilfeller	1,2	1,3	1,2			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Innenfor perioden 1997-1999 er det noen personer som har oppnådd hele fire tilfeller av sammenhengende mottak av sosialhjelp i seks måneder eller mer. Tendensen er likevel at de fleste bare har ett langtidsmottak. Omkring åtte av ti har kun ett langtidsmottak i denne perioden, og nesten to av ti mottar sosialhjelp to ganger. Det gjennomsnittlige antall langtidstilfeller utgjør for utvalget 1,2.

Det er klare kjønnsforskjeller å spore både når det gjelder antall langtidsmottakere og antall langtidstilfeller. Utvalget består av en relativt stor mannsandel, nesten 59 prosent menn mot 41 prosent kvinner. Kvinnene har imidlertid en noe større tendens til bare å ha ett langtidstilfelle, dette gjelder 80 prosent av kvinnene mot 77 prosent av mennene. I løpet av utvalgsperioden har i gjennomsnitt kvinner 1,2 tilfeller mot mennenes 1,3. Menn har altså oftere langtidsmottak av sosialhjelp enn kvinner.

3.1.2 Varigheten på langtidsmottaket i utvalgsperioden

Tabell 3.2: Varigheten på langtidsmottaket av sosialhjelp i antall måneder i perioden 1997-1999.

Antall måneder	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
6 - 12 måneder	50 590	29 590	21 000	73,9	72,3	76,2
13 - 24 måneder	14 897	9 380	5 517	21,8	22,9	20,0
25 - 36 måneder	3 003	1 965	1 038	4,4	4,8	3,8
Sum	68 490	40 935	27 555	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Måles varigheten av langtidsmottakene i antall måneder, finner man at mange av tilfellene har en relativt kort varighet. Nesten tre av fire langtidsmottak varer inntil 12 måneder, mens omkring 22

prosent av tilfellene har en varighet på mellom 13 og 24 måneder. Rundt fire prosent mottar sammenhengende sosialhjelp i store deler av utvalgsperioden, en varighet på mellom to og tre år.

I tillegg til at kvinnene i hovedsak har færre tilfeller av langtidsmottak, så mottar de sosialhjelpen i en kortere periode enn mennene. Nesten åtte av ti kvinner, mot omkring syv av ti menn har en varighet på inntil 12 måneder.

3.1.3 Langtidsmottak i forkant av utvalgsperioden

For å få en oversikt over gjengangerne blant langtidsmottakerne av sosialhjelp, fokuseres det på de i utvalget som også tidligere har hatt langtidsmottak.

Tabell 3.3: Utvalget etter om de tidligere har hatt langtidsmottak av sosialhjelp eller ikke. I perioden 1994 og frem til første langtidsmottak i utvalgsperioden.

Langtidsmottak av sosialhjelp	Antall personer			Prosent			
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner	Mannsandel
Ja	28 280	17 939	10 341	51,2	55,1	45,6	63,4
Nei	26 940	14 604	12 336	48,8	44,9	54,4	54,2
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	100	100	100	58,9
Antall tilfeller	43 064	27 779	15 285				
Gjennomsnittlig antall tidligere langtidstilfeller	1,5	1,5	1,5				

Kilde: FD-Trygd, SSB

Over halvparten av personene i utvalget har også i forkant hatt ett eller flere langtidsmottak av sosialhjelp. Andelen menn er enda høyere enn for utvalgsperioden, hele 63 prosent av langtidsmottakerne i forkant er menn. Det er en noe jevnere kjønnsfordeling dersom man ser på andelen av utvalget som også tidligere har mottatt sosialhjelp. Det er fremdeles en mannsdominans, men mennene utgjør bare 55 prosent mot kvinnenenes 46 prosent.

Det gjennomsnittlige antall tilfeller viser en noe annen fordeling enn det som tidligere er beskrevet for utvalget. De som mottar sosialhjelp i begge periodene har en høyere grad av gjentakelser i forkant enn det utvalget har hatt i utvalgsperioden. I gjennomsnitt har disse gjengangerne 1,5 tilfeller mot utvalgets 1,2, og noen kjønnsforskjell er det ikke snakk om.

3.1.4 Langtidsmottak i året 2000

Det er også undersøkt hvor mange som har et langtidsmottak i etterkant av utvalgsperioden, med andre ord i løpet av kalenderåret 2000. Noen av disse langtidsmottakene er ikke nødvendigvis avsluttet i utvalgsperioden, da de kan fortsette uavbrutt seks måneder eller mer inn i 2000. Alternativt starter disse langtidsmottakene i løpet av de første syv månedene av 2000.

Tabell 3.4: Utvalget etter om de har langtidsmottak av sosialhjelp eller ikke i 2000.

Langtidsmottak av sosialhjelp	Antall personer			Prosent			
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner	Mannsandel
Ja	18 667	12 048	6 619	33,8	37,0	29,2	64,5
Nei	36 553	20 495	16 058	66,2	63,0	70,8	56,1
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	100	100	100	58,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

En noe lavere andel av utvalget har et langtidsmottak av sosialhjelp i etterkant av utvalgsperioden, sammenlignet med andelen i forkant. Bare en av tre mottar sosialhjelp over en lengre periode i løpet av år 2000. Også for 2000 er mannsandelen betydelig, hele 65 prosent av langtidsmottakerne er menn. Ved å se på andelen av utvalget som i etterkant av utvalgsperioden har et langtidsmottak, er derimot kjønnsforskjellene ikke så store. Blant mennene er nesten fire av ti langtidsmottakere mot tre av ti

blant kvinnene. Det vil si at hele syv av ti kvinner har suksess målt som fravær av langtidsmottak i 2000, mot omkring seks av ti menn.

3.1.5 Langtidsmottak i ulike perioder

Ved å studere langtidsmottaket i flere perioder enn bare utvalgsperioden, kan man lettere få et inntrykk av i hvilken grad avhengigheten av sosialhjelp strekker seg over lengre tid.

Tabell 3.5: Langtidsmottak av sosialhjelp kun i utvalgsperioden, eller i kombinasjon med mottak i forkant og/eller i etterkant.

Langtidsmottak i ulike perioder	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
I alle tre perioder	10 735	7 202	3 533	19,4	22,1	15,6
Kun i forkant og i utvalgsperioden	17 545	10 737	6 808	31,8	33,0	30,0
Kun i utvalgsperioden og i etterkant	7 932	4 846	3 086	14,4	14,9	13,6
Kun i utvalgsperioden	19 008	9 758	9 250	34,4	30,0	40,8
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

En av tre klarer seg med langtidsmottak innenfor kun utvalgsperioden. På den annen siden er det færre som er gjengangere over ekstremt lang tid. Bare omkring 20 prosent har langtidsmottak i alle tre perioder, både i forkant, i utvalgsperioden og i etterkant. Nær halvparten, 46 prosent, er gjengangere i bare to perioder. Dette gjelder først og fremst i forkant og i utvalgsperioden, hvor en av tre langtidsmottakere er representert. Færre finnes kun i utvalgsperioden og i etterkant, 14 prosent.

Ved å studere gjengangernes kjønnsfordeling, finner man tydelige tegn på at kvinnene klarer seg i kortere perioder med langtidsmottak. For det første kommer dette til uttrykk gjennom den høye kvinneandelen innenfor kategorien langtidsmottak kun innenfor utvalgsperioden, hvor kvinnene utgjør 41 prosent mot 30 prosent for mennene. For det andre er det en klar mannsdominans blant de som har langtidsmottak i alle tre periodene, 22 prosent mot 16. Blant de som mottar sosialhjelp i kun to perioder er det derimot små kjønnsforskjeller.

3.2 Bakgrunnskjennetegn for langtidsmottakerne i utvalgsperioden

Som bakgrunnskjennetegn inngår kjønn, alder, sivilstand, bosettingstetthet, innvandrerkategori, landbakgrunn og befolkningens høyeste utdanning. Måletidspunktet er 31. desember 1999, altså ved utgangen av utvalgsperioden. Det blir beregnet andeler av den bosatte befolkningen ved samme tidspunkt for å undersøke over- eller underrepresentasjon av enkelte kategorier. Tabellene som viser bakgrunnskjennetegnene for befolkningen presenteres i vedlegg B.

3.2.1 Kjønn

Tabell 3.6: Kjønnfordeling i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Utvalget	Befolkningen	Prosent
Menn	32 543	1 604 139	2,0
Kvinner	22 677	1 581 744	1,4
Sum	55 220	3 185 883	1,7

Kilde: FD-Trygd, SSB

Det er flere mannlige langtidsmottakere av sosialhjelp enn kvinnelige. Sammenlignet med befolkningen er også mennene sterkere representert blant langtidsmottakerne.

3.2.2 Alder

Tabell 3.7: Aldersfordeling for utvalget 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
16-30 år	20 947	11 407	9 540	37,9	35,1	42,1
31-45 år	22 049	14 073	7 976	39,9	43,2	35,2
46-66 år	11 214	6 603	4 611	20,3	20,3	20,3
67-74 år	1 010	460	550	1,8	1,4	2,4
Sum	55 220	32 543	22 677	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Nesten fire av fem av langtidsmottakerne er under 46 år, dette gjelder både for menn og kvinner. Det er flest menn i kategorien 31-45 år, mens de fleste av kvinnene er plassert i den yngste alderskategorien (16-30 år).

Tabell 3.8: Aldersfordeling for utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Total	Menn	Kvinner
16-30 år	2,3	2,5	2,2
31-45 år	2,2	2,8	1,6
46-66 år	1,1	1,3	0,9
67-74 år	0,4	0,4	0,4
Sum	1,7	2,0	1,4

Kilde: FD-Trygd, SSB

Ved å sammenligne med hele befolkningen i alderen 16-74 år er det en overrepresentasjon av unge (under 46 år) blant langtidsmottakerne. Mennene er noe sterkere representert enn kvinnene, særlig i alderskategorien 31-45 år.

3.2.3 Sivilstand

Registrerte partnere, separerte partnere, skilte partnere og gjenlevende partnere er inkludert i tabellene.

Tabell 3.9: Sivilstand og kjønn for utvalget 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Ugift	30 837	19 271	11 566	55,8	59,2	51,0
Gift	8 533	6 200	2 333	15,5	19,1	10,3
Enke/enkemann	1 181	206	975	2,1	0,6	4,3
Skilt	11 009	5 159	5 850	19,9	15,9	25,8
Separert	3 644	1 699	1 945	6,6	5,2	8,6
Uoppgitt	16	8	8	0,0	0,0	0,0
Sum	55 220	32 543	22 677	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Av langtidsmottakerne er over halvparten ugifte, mens en av fem er skilt. Bare 15 prosent av langtidsmottakerne er gifte. Mennene er i større grad enn kvinnene ugifte eller gifte, kvinnene er derimot i større grad skilte eller separerte.

Tabell 3.10: Sivilstand og kjønn for utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Total	Menn	Kvinner
Ugift	2,6	2,9	2,2
Gift	0,6	0,8	0,3
Enke/enkemann	1,1	1,0	1,1
Skilt	4,1	4,2	4,0
Separert	4,6	4,4	4,8
Uoppgitt	3,0	3,1	2,9
Sum	1,7	2,0	1,4

Kilde: FD-Trygd, SSB

De separerte er sterkest representert blant sosialhjelpsmottakerne, dette gjelder i større grad kvinnene enn mennene. Sterkt representert er også skilte uten noen stor forskjell mellom kjønnene. Det er også en relativt sterk representasjon av ugifte, hvor særlig mennene er fremtredende. Gifte er underrepresentert blant begge kjønn.

3.2.4 Bosettingstetthet

Tabell 3.11: Tett eller spredt bosetting fordelt etter fylke for utvalget 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer				Prosent			
	Total	Spredt	Tettbygd	Uoppgitt	Total	Spredt	Tettbygd	Uoppgitt
Østfold	3 905	360	3 418	127	100	9,2	87,5	3,3
Akershus	4 017	451	3 406	160	100	11,2	84,8	4,0
Oslo	9 957	112	9 523	322	100	1,1	95,6	3,2
Hedmark	2 381	791	1 398	192	100	33,2	58,7	8,1
Oppland	2 154	705	1 326	123	100	32,7	61,6	5,7
Buskerud	2 341	344	1 795	202	100	14,7	76,7	8,6
Vestfold	3 003	355	2 543	105	100	11,8	84,7	3,5
Telemark	2 789	436	2 240	113	100	15,6	80,3	4,1
Aust-Agder	1 309	279	911	119	100	21,3	69,6	9,1
Vest-Agder	1 826	201	1 501	124	100	11,0	82,2	6,8
Rogaland	3 725	337	2 947	441	100	9,0	79,1	11,8
Hordaland	5 642	687	4 668	287	100	12,2	82,7	5,1
Sogn og Fjordane	715	211	439	65	100	29,5	61,4	9,1
Møre og Romsdal	2 024	393	1 509	122	100	19,4	74,6	6,0
Sør-Trøndelag	2 992	444	2 374	174	100	14,8	79,3	5,8
Nord-Trøndelag	1 177	309	768	100	100	26,3	65,3	8,5
Nordland	2 723	649	1 840	234	100	23,8	67,6	8,6
Troms	1 550	359	1 096	95	100	23,2	70,7	6,1
Finmark	990	265	700	25	100	26,8	70,7	2,5
Uoppgitt	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	55 220	7 688	44 402	3 130	100	13,9	80,4	5,7

Kilde: FD-Trygd, SSB

Fire av fem langtidsmottakere er bosatt i tettbygde strøk innenfor ulike fylker. Det er en ikke helt ubetydelig uoppgittandel for variabelen bosettingstetthet.

Tabell 3.12: Bosetting fordelt etter fylke i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Total	Spredt	Tettbygd	Uoppgitt
Østfold	2,2	1,2	2,4	3,0
Akershus	1,2	1,1	1,2	2,4
Oslo	2,6	2,8	2,6	3,6
Hedmark	1,8	1,4	2,0	3,0
Oppland	1,7	1,2	2,0	2,3
Buskerud	1,4	0,9	1,4	2,2
Vestfold	2,0	1,4	2,1	4,8
Telemark	2,4	1,5	2,7	3,2
Aust-Agder	1,8	1,3	2,0	3,1
Vest-Agder	1,7	0,9	1,8	2,4
Rogaland	1,4	0,8	1,4	3,2
Hordaland	1,9	1,0	2,1	2,4
Sogn og Fjordane	1,0	0,7	1,2	1,2
Møre og Romsdal	1,2	0,7	1,4	1,6
Sør-Trøndelag	1,6	1,0	1,7	2,4
Nord-Trøndelag	1,3	0,8	1,7	1,8
Nordland	1,6	1,3	1,7	2,0
Troms	1,4	1,0	1,6	2,2
Finnmark	1,9	1,8	1,9	1,9
Uoppgitt	-	-	-	-
Sum	1,7	1,1	1,9	2,5

Kilde: FD-Trygd, SSB

Sammenlignet med befolkningen har Oslo den sterkeste representasjonen av langtidsmottakere, fulgt av Telemark og Østfold. Oslo skiller seg ut fra de andre fylkene gjennom også en overrepresentasjon av langtidsmottakere bosatt i spredtbygde strøk, men disse utgjør ikke mange personer. Blant bosatte i tettbygde strøk er det flere fylker som har en overrepresentasjon av langtidsmottakere, mens Akershus utgjør det fylket med størst underrepresentasjon.

3.2.5 Innvandrerkategori

Tabell 3.13: Innvandrerkategori og kjønn for utvalget 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Uten innvandrerbakgrunn	37 635	20 923	16 712	68,2	64,3	73,7
Førstegenerasjonsinnvandrere	14 915	10 109	4 806	27,0	31,1	21,2
Annengenerasjonsinnvandrere	162	92	70	0,3	0,3	0,3
Utenlandsadoptert	144	70	74	0,3	0,2	0,3
Utenlandsfødt med en norsk foreldre	449	249	200	0,8	0,8	0,9
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	1 676	978	698	3,0	3,0	3,1
Født i utlandet av norskfødte foreldre	196	102	94	0,4	0,3	0,4
Uoppgitt	43	20	23	0,1	0,1	0,1
Sum	55 220	32 543	22 677	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Rundt to av tre langtidsmottakere er uten innvandrerbakgrunn, og den øvrige andelen er i all hovedsak førstegenerasjonsinnvandrere. Kvinnene har imidlertid en høyere representasjon av ikke-innvandringsbakgrunn enn mennene (74 prosent mot 64), mens tendensen er motsatt for førstegenerasjonsinnvandrerne (21 prosent mot 31).

Tabell 3.14: Innvandrerkategori og kjønn i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Total	Menn	Kvinner
Uten innvandrerbakgrunn	1,3	1,5	1,2
Førstegenerasjonsinnvandrere	7,2	9,7	4,6
Annengenerasjonsinnvandrere	2,0	2,2	1,8
Utenlandsadoptert	2,3	2,9	1,9
Utenlandsfødt med en norsk foreldre	2,7	3,0	2,5
Norskfødt med en utenlandsfødt foreldre	2,1	2,3	1,8
Født i utlandet av norskfødte foreldre	1,4	1,4	1,3
Uoppgitt	2,0	1,7	2,4
Sum	1,7	2,0	1,4

Kilde: FD-Trygd, SSB

Det er førstegenerasjonsinnvandrere som er sterkest representert sammenlignet med befolkningen, dette gjelder i større grad for mennene. Det er også en noe sterkere representasjon blant utenlandsfødte med en norsk foreldre, også her gjelder dette mennene i større grad enn kvinnene. Det er derimot en underrepresentasjon blant langtidsmottakerne uten innvandrerbakgrunn og blant de som er født i utlandet av norskfødte foreldre (sistnevnte utgjør en veldig liten andel av utvalget).

3.2.6 Landbakgrunn

Tabell 3.15: Landbakgrunn og kjønn for utvalget 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Norge	37 635	20 923	16 712	68,2	64,3	73,7
Norden	1 540	900	640	2,8	2,8	2,8
Vest-Europa	988	591	397	1,8	1,8	1,8
Europa for øvrig	3 620	2 214	1 406	6,6	6,8	6,2
Afrika	3 403	2 301	1 102	6,2	7,1	4,9
Asia (inkl. Tyrkia)	7 052	5 092	1 960	12,8	15,6	8,6
Nord-Amerika (USA, Canada)	305	173	132	0,6	0,5	0,6
Mellom-Amerika (inkl. Mexico)	97	46	51	0,2	0,1	0,2
Sør-Amerika	495	261	234	0,9	0,8	1,0
Oceania	41	21	20	0,1	0,1	0,1
Uoppgitt	44	21	23	0,1	0,1	0,1
Sum	55 220	32 543	22 677	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Omkring to av tre langtidsmottakere har norsk bakgrunn, mens drøyt en av ti har bakgrunn fra Asia. Av langtidsmottakerne utgjør kvinner med norsk bakgrunn en større andel enn norske menn. En motsatt tendens avdekkes for de med asiatisk bakgrunn.

Tabell 3.16: Landbakgrunn og kjønn for utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Total	Menn	Kvinner
Norge	1,3	1,5	1,2
Norden	1,6	2,0	1,3
Vest-Europa	1,6	1,8	1,4
Europa for øvrig	9,3	12,3	6,8
Afrika	15,6	18,0	12,2
Asia (inkl. Tyrkia)	8,7	12,6	4,8
Nord-Amerika (USA, Canada)	1,2	1,4	1,1
Mellom-Amerika (inkl. Mexico)	4,6	4,9	4,3
Sør-Amerika	5,1	5,3	4,9
Oceania	2,4	2,4	2,4
Uoppgitt	2,0	1,8	2,4
Sum	1,7	2,0	1,4

Kilde: FD-Trygd, SSB

Det er en overrepresentasjon av langtidsmottakere med bakgrunn fra Afrika, Øst-Europa og Asia. Det er en underrepresentasjon blant personer fra Nord-Amerika og typiske vesteuropeiske land. Det er i

nesten alle inndelingene en sterkere representasjon av menn. Blant kvinnene er det sterkest representasjon blant de med bakgrunn fra Afrika og minst blant nordamerikanske og norske kvinner.

3.2.7 Utdanning

Tabell 3.17: Utdanningsnivå og kjønn for utvalget 16-74 år. 01.10.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Opp til ungdomsskolenivå	14 605	8 138	6 467	26,6	25,1	28,6
Videregående skolenivå (10-12 år)	32 735	19 285	13 450	59,5	59,5	59,5
Universitet/høgskolenivå (>12 år)	3 576	2 396	1 180	6,5	7,4	5,2
Uoppgitt	4 092	2 592	1 500	7,4	8,0	6,6
Sum	55 008	32 411	22 597	100	100	100

Kilde: NUDB og FD-Trygd, SSB

Ikke alle langtidsmottakere er registrert med en utdanning, slik at utvalget blir her noe redusert. Antakelig vil dette først og fremst gjelde innvandrere. Tre av fem langtidsmottakere med en registrert utdanning har videregående skole som høyeste utdanning, noe som gjelder både mennene og kvinnene. Det er en lav andel som har høyere utdanning, der noen flere menn er representert. Det er også en relativt høy uoppgittandel innen utdanningskoden. Blant annet står mange innvandrere uten registrert utdanningsopplysninger, og vil derfor gjerne havne i uoppgittkategorien.

Tabell 3.18: Utdanningsnivå og kjønn i utvalget i prosent av befolkningen 16-74 år. 01.10.1999

	Total	Menn	Kvinner
Opp til ungdomsskolenivå	2,4	2,9	2,1
Videregående skolenivå (10-12 år)	1,8	2,1	1,5
Universitet/høgskolenivå (>12 år)	0,5	0,7	0,3
Uoppgitt	9,0	10,9	6,9
Sum	1,7	2,0	1,4

Kilde: NUDB og FD-Trygd, SSB

Sammenlignet med befolkningen er det en sterk representasjon blant de med lavest utdanningsnivå, mennene i større grad enn kvinnene. Det er også en sterk representasjon av menn med videregående skole som høyeste utdanningsnivå.

4 Ulike hendelser i forkant, samtidig og i etterkant av langtidsmottaket

Dette kapitlet vil gi en totaloversikt over hvilke tilstander utvalget har vært innom i forkant, under og i etterkant av langtidsmottaket av sosialhjelp. Det er i de følgende tabellene ikke tatt hensyn til antall tilfeller den enkelte person har innen hver ordning eller varigheten på tilfellene. En person kan også ligge innenfor mer enn en av ordningene. Sosialhjelp er ikke inkludert i disse tabellene, da dette ble fremstilt i kapittel 3.1. Langtidsmottakene av sosialhjelp som det refereres til i kapitlet ligger innenfor utvalgsperioden.

Kategorien arbeidssøkere omfatter både ordinære arbeidssøkere og yrkeshemmede personer, samt mottakere av dagpenger. I tabellene utgjør dagpenger en del av den generelle kategorien arbeidssøkere, men permitterte er her et unntak. De er ikke nødvendigvis registrert som arbeidssøkere, men kan likevel motta dagpenger.

4.1 Hendelser forut for langtidsmottaket

Det gis her en totaloversikt over aktiviteter i forkant av langtidsmottaket, og følgende tabell viser hvilke tilstander utvalget har vært innom fra 1. januar 1994 og frem til første langtidsmottak av sosialhjelp. Noen tilstander kan være avsluttet, mens andre kan fortsette inn i langtidsmottaket.

Tabell 4.1: Tidligere hendelser før langtidsmottaket av sosialhjelp. I perioden 01.01.1994 og frem til første langtidsmottak.

	Total	Menn	Kvinner	Mannsandel	Prosent av utvalget	Prosent av alle menn	Prosent av alle kvinner
Arbeidssøker	41 154	25 833	15 321	62,8	74,5	79,4	67,6
Herav dagpenger	17 014	12 255	4 759	72,0	30,8	37,7	21,0
Sysselsatt	28 085	17 685	10 400	63,0	50,9	54,3	45,9
Under utdanning	22 654	13 134	9 520	58,0	41,0	40,4	42,0
Overgangsstønad	5 956	257	5 699	4,3	10,8	0,8	25,1
Medisinsk rehabilitering	5 948	3 244	2 704	54,5	10,8	10,0	11,9
Uførepensjon	4 677	2 288	2 389	48,9	8,5	7,0	10,5
Barnetilsyn	2 451	108	2 343	4,4	4,4	0,3	10,3
Foreløpig uførestønad	611	277	334	45,3	1,1	0,9	1,5
Pensjon til etterlatt barn	588	317	271	53,9	1,1	1,0	1,2
Alderspensjon	281	118	163	42,0	0,5	0,4	0,7
Pensjon til etterlatt ektefelle	271	44	227	16,2	0,5	0,1	1,0
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	58,9			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabellen viser at arbeidsrelaterte aktiviteter har stor betydning i perioden før personene blir langtidsmottakere av sosialhjelp. Hele 75 prosent av utvalget har vært arbeidssøkende, og 51 prosent har vært sysselsatt en eller annen gang i samme periode. Det at over 41 000 personer er registrert som arbeidssøkere peker på at mange langtidsmottakere har hatt problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet. Relativt færre langtidsmottakere, bare 31 prosent, har fått utbetalt dagpenger. Dette indikerer at manglende dagpengerrettigheter er en vesentlig forklaring på arbeidssøkernes overgang til sosialhjelp. Omkring 28 000 personer har vært sysselsatt i forkant av langtidsmottaket, men havner likevel ut på sosialhjelp. 41 prosent har vært eller er under utdanning. Dette kan være studenter med økonomiske problemer underveis i studiene eller i etterkant av fullført utdanning. Overgangsstønad til enslige forsørgere og stønad til medisinsk rehabilitering har også en viss betydning, nesten 11 prosent har mottatt hver av stønadene.

Tallene peker på at manglende tilknytning til arbeidslivet er mer utslagsgivende enn sykdombildet. Mottakerne av både medisinsk rehabilitering, uførepensjon og foreløpig uførestønad er vesentlig færre

enn de som har hatt rett på dagpenger. Andre trygdeytelser er av liten betydning, hvor tallene for barnetilsyn, alderspensjon, pensjon til etterlatt barn og etterlatt ektefelle er så lave at de faller ut av analysen. De avtalefestede pensjonistene, både i offentlig og privat ordning, er for få til at tallene kan oppgis (under tre personer).

Det er en generell mannsdominans innen de fleste områdene, med unntak av de typiske kvinneytelsene (stønader til enslige forsørgere) hvor bare fire prosent er menn. Kjønnfordelingen innenfor de største ordningene viser at tre av fire dagpengemottakere er menn. Kun uførepensjonen har en noenlunde lik kjønnfordeling, men likevel er det noen flere kvinner.

Ved å ta hensyn til den skjeve fordelingen av menn og kvinner i utvalget, kan kvinnene i større grad kobles mot økonomiske problemer knyttet til sin utdannings situasjon og til sykdomsbildet. Blant de kvinnelige langtidsmottakerne er det en høyere andel under utdanning enn blant mannlige langtidsmottakere (42 prosent mot 40). En tilsvarende tendens gjelder også for medisinsk rehabilitering og uførepensjon (henholdsvis 12 prosent mot ti og ti prosent mot syv).

4.2 Hendelser samtidig med langtidsmottaket

Neste tabell gir en totaloversikt over hvilke tilstander utvalget har vært innom samtidig med langtidsmottaket av sosialhjelp, hvor sosialhjelpsperioden er begrenset innenfor perioden 1. januar 1997 til 31. desember 1999. Disse hendelsene kan være påbegynt forut for eller under langtidsmottaket, og avsluttet under eller fortsetter i etterkant av langtidsmottaket.

Tabell 4.2: Hendelser samtidig med langtidsmottaket av sosialhjelp. I perioden 01.01.1997 til 31.12.1999.

	Total	Menn	Kvinner	Mannsandel	Prosent av utvalget	Prosent av alle menn	Prosent av alle kvinner
Arbeidssøker	33 810	21 959	11 851	64,9	61,2	67,5	52,3
Herav dagpenger	9 078	6 752	2 326	74,4	16,4	20,7	10,3
Sysselsatt	17 465	10 939	6 526	62,6	31,6	33,6	28,8
Under utdanning	10 504	6 178	4 326	58,8	19,0	19,0	19,1
Overgangsstønad	3 795	145	3 650	3,8	6,9	0,4	16,1
Medisinsk rehabilitering	5 271	2 812	2 459	53,3	9,5	8,6	10,8
Uførepensjon	7 097	3 824	3 273	53,9	12,9	11,8	14,4
Barnetilsyn	1 352	52	1 300	3,8	2,4	0,2	5,7
Foreløpig uførestønad	543	289	254	53,2	1,0	0,9	1,1
Pensjon til etterlatt barn	58	33	25	56,9	0,1	0,1	0,1
Alderspensjon	512	223	289	43,6	0,9	0,7	1,3
Pensjon til etterlatt ektefelle	259	47	212	18,1	0,5	0,1	0,9
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	58,9			

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Ved å studere tabellen over langtidsmottakere med aktiviteter samtidig med sosialhjelpen, viser det generelle mønsteret noen færre personer innenfor de ulike aktivitetene sammenlignet med perioden i forkant. Unntak fra dette gjelder for uførepensjonen og alderspensjonen, der særlig uførepensjonen har fått økt betydning. Fra å utgjøre ni prosent av utvalget i perioden forut, er det under langtidsmottaket 13 prosent med uførepensjon.

Til tross for en særlig nedgang i andelene innenfor de arbeidsrelaterte aktivitetene, har disse fremdeles størst betydning. Hele 61 prosent av utvalget er registrerte arbeidssøkere, og 16 prosent mottar dagpenger. Nedgangen er nesten like stor for hver av aktivitetene. Selv om det har vært en relativt stor nedgang i andelen sysselsatte, er likevel 32 prosent sysselsatt en eller annen gang under langtidsmottaket. Størst reduksjon er det blant langtidsmottakere som samtidig er under utdanning. Det skjer faktisk en halvering, og 19 prosent av utvalget er studenter under langtidsmottaket. For de sykdomsrelaterte ytelsene har det, foruten veksten blant uførepensjonistene, skjedd en liten reduksjon i

mottakerandelen. Av utvalget er omkring ti prosent på medisinsk rehabilitering samtidig som de er langtidsmottakere. Også andelen enslige forsørgere med overgangsstønad har sunket, og er nede på syv prosent.

Også under langtidsmottaket er det en mannsdominans innenfor de største ordningene, med unntak av enslige forsørgere med overgangsstønad. Sammenlignet med perioden før langtidsmottaket har den klareste endringen skjedd blant uførepensjonistene, fra en liten overvekt av kvinner til nå å ha en overvekt av menn. Det har for øvrig vært en liten økning i mannsandelen for de som er registrert som arbeidssøkere og de som mottar dagpenger.

Tar man hensyn til kjønnskjevhetene i utvalget, er det som i forkant en høyere andel av de kvinnelige langtidsmottakerne som mottar rehabiliteringspenger og uførestønad enn blant de mannlige (henholdsvis 11 prosent mot ni og 14 prosent mot 12). For de registrerte arbeidssøkerne skjer en ytterligere økning i forskjellene mellom kjønnene, andelen av mennene er nå 15 prosent høyere enn andelen av kvinnene. På den annen side skjer en utjevning av forskjellene særlig blant dagpengemottakerne, men også blant de sysselsatte. Det er derimot ingen kjønnsforskjeller blant de som er under utdanning.

4.3 Hendelser i etterkant av langtidsmottaket

Følgende tabell gir en totaloversikt over hvilke hendelser utvalget har vært innom i etterkant av langtidsmottaket av sosialhjelp, hvor perioden avgrenser seg fra tidspunktet for avsluttet sosialhjelpsmottak og frem til 31. desember 2000. For de som ikke avslutter i løpet av utvalgsperioden, gjelder måleperioden fra 1. januar 2000. Hendelsene kan også være påbegynt i etterkant. Det er ikke skilt mellom om utvalget har suksess eller ikke i forhold til videre langtidsmottak av sosialhjelp, da dette er kommentert i tabell 3.4.

Tabell 4.3: Hendelser i etterkant av siste langtidsmottaket av sosialhjelp i utvalgsperioden og frem til 31.12.2000.

	Total	Menn	Kvinner	Mannsandel	Prosent av utvalget	Prosent av alle menn	Prosent av alle kvinner
Arbeidssøker	...	...	...				
Herav dagpenger	...	...	...				
Sysselsatt	26 148	16 144	10 004	61,7	47,4	49,6	44,1
Under utdanning	9 733	5 411	4 322	55,6	17,6	16,6	19,1
Overgangsstønad	4 647	191	4 456	4,1	8,4	0,6	19,6
Medisinsk rehabilitering	7 122	3 916	3 206	55,0	12,9	12,0	14,1
Uførepensjon	10 373	5 767	4 606	55,6	18,8	17,7	20,3
Barnetilsyn	2 641	108	2 533	4,1	4,8	0,3	11,2
Foreløpig uførestønad	567	322	245	56,8	1,0	1,0	1,1
Pensjon til etterlatt barn	7	3	4	42,9	0,0	0,0	0,0
Alderspensjon	790	364	426	46,1	1,4	1,1	1,9
Pensjon til etterlatt ektefelle	288	47	241	16,3	0,5	0,1	1,1
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677	58,9			

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

På grunn av foreløpig manglende data for registrerte arbeidssøkere og dagpenger i etterkant av langtidsmottaket, er det ikke mulig å si noe om utviklingen for disse aktivitetene. For de aktivitetene som kan kommenteres drar funnene i to retninger. Sykdomsrelaterte stønader får økt betydning, samtidig som flere kommer seg ut i arbeidslivet. Det skjer en klar økning blant sysselsatte personer, og utgjør hele 47 prosent av utvalget. Nivået er nesten like høyt som forut for sosialhjelpsperioden. Andelen med uførepensjon har fortsatt å vokse til 19 prosent, og det er i etterkant av sosialhjelpsperioden en høyere andel uførepensjonister enn andelen under utdanning. Andelen av utvalget under utdanning har også her gått noe ned, og utgjør 18 prosent. Dette kan til dels forklares med at flere i utvalget etter hvert har fullført sin utdanning. Det har også vært en vekst i andelen på

medisinsk rehabilitering. Til tross for den nevnte nedgang i forrige tabell er nivået nå høyere enn hva tilfellet var i forkant av langtidsmottaket, omkring 13 prosent. En tilsvarende utvikling skjer blant enslige forsørgere med overgangsstønad, etter en reduksjon under langtidsmottaket har andelen økt til drøye åtte prosent.

Det er en fortsatt mannsdominans også i etterkant av langtidsmottaket, foruten enslige forsørgere med overgangsstønad. Sammenlignet med de tidligere omtalte stadiene har det vært en svak nedgang i mannsandelen i de to største ordningene (sysselsetting og under utdanning), og en liten økning blant menn med medisinsk rehabilitering og uførepensjon.

Ved å ta hensyn til den skjeve kjønnsfordelingen i utvalget vises et tilsvarende mønster som forut for og samtidig med langtidsmottaket, men det er i etterkant en noe høyere andel av kvinnene som er under utdanning enn hva tilfellet er for andel av mennene. Med andre ord, av de ordningene som lar seg måle er det bare innenfor sysselsettingen man finner en høyere andel av mennene enn av kvinnene (50 prosent mot 44).

4.4 Utviklingen av sykdomsrelaterte stønader

I de tidligere tre tabellene kunne en og samme person ligge innenfor mer enn en av de sykdomsrelaterte stønadene i samme periode. Ved å slå sammen disse stønadene kan man imidlertid se nøyaktig hvor mange personer dette gjelder fordelt på perioden forut for, samtidig med og i etterkant av langtidsmottaket av sosialhjelp. Det er ikke forsøkt å lage en tilsvarende fremstilling for de arbeidsmarkedsrelaterte ordningene, da disse er for uensartede.

Tabell 4.4: Utviklingen i antall mottakere av sykdomsrelaterte stønader¹ forut for, samtidig med og i etterkant av langtidsmottaket av sosialhjelp.

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Forut for langtidsmottaket	9 700	5 129	4 571	17,6	15,8	20,2
Samtidig med langtidsmottaket	11 855	6 390	5 465	21,5	19,6	24,1
I etterkant av langtidsmottaket	16 054	8 938	7 116	29,1	27,5	31,4
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			

Kilde: FD-Trygd, SSB

¹ Aktuelle stønader er medisinsk rehabilitering, uførepensjon og foreløpig uførestønad.

Tabellen viser at sykdomsrelaterte stønader får en gradvis forsterket betydning etter hvert som man beveger seg fra perioden forut for langtidsmottaket, til perioden samtidig med sosialhjelpen og inn i perioden i etterkant. Størst er økningen i antall mottakere av enten rehabiliteringspenger, uførepensjon eller foreløpig uførestønad i etterkant. Nesten en av tre langtidsmottakere mottar sykdomsrelaterte stønader i etterkant, mot mindre enn en av fem i perioden forut for langtidsmottaket. Det er gjennomgående en høyere kvinneandel i alle periodene, men differensen mellom kvinneandelen og mannsandelen holder seg stabil hele veien. Funnene peker på at langtidsmottakere lettere rekrutteres over i sykdomsrelaterte stønader i etterkant. Dette gjelder særlig for kvinnene.

5 Hendelser samtidig med langtidsmottak og varighet på sambruket

Dette kapitlet fokuserer på de syv viktigste aktivitetene fra forrige kapittel, og ser nærmere på hvor mange personer som er i en arbeidssøkersituasjon, i arbeid, under utdanning, mottar dagpenger eller trygdeytelser under langtidsmottaket av sosialhjelp. I de følgende tabellene er det tatt utgangspunkt i samtidig bruk under det første langtidsmottaket av sosialhjelp for hver enkelt person. Dette gjør det mulig å studere sammenhengene på personnivå (jf. kapittel 2). Dersom en person har flere langtidsstilfeller kan det neste tilfelle beskrive en helt annen situasjon enn ved det første tilfellet. I vedlegg C presenteres tilsvarende tabeller på tilfellenivå, hvor tendensene avviker lite fra individtallene. Aktivitetene kan ha startet opp forut for eller i løpet av langtidsmottaket, og avsluttet under eller fortsetter i etterkant av langtidsmottaket.

Tabellene viser også i hvor stor del av tiden med sosialhjelp personene benytter aktivitetene. Denne tidsandelen er ikke et nøyaktig varighetsmål, men gir en viktig indikasjon på hvor omfattende sambruket er. Et eksempel på et betydelig sambruk er dersom en person mottar sosialhjelp i seks måneder og samtidig er sysselsatt i fem av disse. Dette utgjør 83 prosent av tiden med sosialhjelp, og denne personens varighet plasseres i kvartilet 76-100 prosent. Et eksempel på en relativt kort sambruksperiode er dersom en person mottar sosialhjelp i 15 måneder og dagpenger i tre av disse. Dette utgjør 20 prosent av langtidsmottaket, og personens varighet plasseres i kvartilet 1-25 prosent.

5.1 Arbeidssøkere

Tabell 5.1: Registrerte arbeidssøkere samtidig med første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden som registrert arbeidssøker i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	8 990	5 676	3 314	27,5	26,7	29,1
26-50 prosent	6 764	4 407	2 357	20,7	20,7	20,7
51-75 prosent	5 663	3 715	1 948	17,3	17,5	17,1
76-100 prosent	11 262	7 483	3 779	34,5	35,2	33,2
Herav 100 prosent	5 775	3 792	1 983	17,7	17,8	17,4
Sum	32 679	21 281	11 398	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	59,2	65,4	50,3			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Hele tre av fem er registrert som arbeidssøkere under sitt første langtidsmottak av sosialhjelp, enten mottar de dagpenger, deltar på arbeidsmarkedstiltak, går på attføringstiltak eller er registrert arbeidssøker uten å motta noen form for stønad. Dette gjelder i større grad for menn enn for kvinner, 65 prosent mot 50.

Ved å undersøke varigheten av arbeidssøkerstatusen under langtidsmottaket viser det seg at noen flere beholder denne statusen i mesteparten av tiden med sosialhjelp (76-100 prosent). Disse utgjør omkring en av tre sosialhjelpsmottakere, mens de øvrige fordeler seg noe jevnere. Noen flere menn er registrert som arbeidssøkere i en lengre periode, mot noen flere kvinner i en kortere periode. Under 20 prosent er arbeidssøkere under hele langtidsmottaket.

5.2 Dagpenger

Tabell 5.2: Mottakere av dagpenger under første langtidsmottak av sosialhjelp. Tidsandelen målt som tiden med dagpenger i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	1 050	788	262	11,9	12,0	11,5
26-50 prosent	868	630	238	9,8	9,6	10,5
51-75 prosent	834	625	209	9,4	9,5	9,2
76-100 prosent	6 105	4 539	1 566	68,9	69,0	68,8
Herav 100 prosent	4 635	3 429	1 206	52,3	52,1	53,0
Sum	8 857	6 582	2 275	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	16,0	20,2	10,0			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Til tross for at mange langtidsmottakere er registrert som arbeidssøkere, mottar bare 16 prosent dagpenger. Langt flere menn enn kvinner viser seg å ha dagpengerrettigheter, 20 prosent mot 10.

Hele to av tre får utbetalt dagpenger under store deler av tiden de mottar sosialhjelp (76-100 prosent), og halvparten mottar dagpenger i hele langtidsmottaket (100 prosent). Dette mønsteret gjelder for både menn og kvinner.

5.3 Sysselsatte

Tabell 5.3: Sysselsatte samtidig med første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden som sysselsatt i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	5 990	4 009	1 981	36,9	39,5	32,5
26-50 prosent	3 048	1 937	1 111	18,8	19,1	18,2
51-75 prosent	1 832	1 117	715	11,3	11,0	11,7
76-100 prosent	5 371	3 080	2 291	33,1	30,4	37,6
Herav 100 prosent	3 934	2 203	1 731	24,2	21,7	28,4
Sum	16 241	10 143	6 098	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	29,4	31,2	26,9			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Nesten en av tre er sysselsatt under sitt første langtidsmottak av sosialhjelp, og det gjelder menn i noe større grad enn kvinner (31 prosent mot 27).

Det er en tydelig polarisering i forhold til hvor lang tid av sosialhjelpsperioden personene er sysselsatt. En av tre er sysselsatt i en kortere periode av langtidsmottaket (1-25 prosent), og nesten like mange er sysselsatt mesteparten av tiden (76-100 prosent). Kjønnene har imidlertid en ulik fordeling. Flere menn er sysselsatt i en kortere periode (39 prosent mot 33), mens flere kvinner er sysselsatt i en lengre periode (28 prosent mot 22). Av de som er sysselsatt under hele langtidsmottaket (det vil si kategorien 100 prosent) er to av ti menn, mens nesten tre av ti er kvinner.

5.4 Utdanning

Tabell 5.4: Under utdanning samtidig med første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandel målt som tiden under utdanning i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	2 591	1 549	1 042	26,4	27,1	25,4
26-50 prosent	2 644	1 624	1 020	26,9	28,4	24,9
51-75 prosent	1 551	925	626	15,8	16,2	15,3
76-100 prosent	3 042	1 626	1 416	31,0	28,4	34,5
Herav 100 prosent	2 306	1 197	1 109	23,5	20,9	27,0
Sum	9 828	5 724	4 104	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	17,8	17,6	18,1			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Mindre enn en av fem er under utdanning samtidig som de mottar sosialhjelp, og det er små variasjoner å spore mellom kjønnene.

Fordelingen etter varighet gir et noe fragmentert bilde. Selv om nesten en av tre er under utdanning i en lengre periode av langtidsmottaket (76-100 prosent), så klarer over halvparten seg med en kortere periode med sosialhjelp (50 prosent og lavere). Også her har kjønnene en noe ulik fordeling. Noen flere menn er under utdanning i en kortere periode av langtidsmottaket, mens noen flere kvinner er under utdanning i en lengre periode. Av de som er under utdanning i hele langtidsmottaket (100 prosent) er to av ti menn, mens nesten tre av ti er kvinner.

5.5 Overgangsstønad til enslige forsørgere

Tabell 5.5: Mottakere av overgangsstønad som enslig forsørger under første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med overgangsstønad i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	706	38	668	19,3	27,3	19,0
26-50 prosent	393	25	368	10,7	18,0	10,4
51-75 prosent	288	11	277	7,9	7,9	7,9
76-100 prosent	2 275	65	2 210	62,1	46,8	62,7
Herav 100 prosent	1 880	45	1 835	51,3	32,4	52,1
Sum	3 662	139	3 523	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	6,6	0,4	15,5			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Omkring 16 prosent av de kvinnelige langtidsmottakerne mottar overgangsstønad som enslige forsørgere, for hele utvalget utgjør dette under syv prosent. Den lave mannsandelen understreker igjen at overgangsstønaden er en typisk kvinneytelse.

Nesten to av tre mottar overgangsstønaden mesteparten av tiden med sosialhjelp, og over halvparten av kvinnene får ytelsen under hele langtidsmottaket (100 prosent). Det blir her ikke tatt hensyn til fordelingen for menn, da denne gruppen er så liten.

5.6 Medisinsk rehabilitering

Tabell 5.6: Mottakere av rehabiliteringspenger under første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med rehabiliteringspenger i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	1 342	772	570	29,6	32,6	26,4
26-50 prosent	1 226	671	555	27,1	28,3	25,7
51-75 prosent	670	343	327	14,8	14,5	15,1
76-100 prosent	1 292	581	711	28,5	24,5	32,9
Herav 100 prosent	874	372	502	19,3	15,7	23,2
Sum	4 530	2 367	2 163	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	8,2	7,3	9,5			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Mindre enn en av ti langtidsmottakere får samtidig utbetalt rehabiliteringspenger, og det er en noe høyere kvinneandel som mottar denne sykdomsrelaterte ytelsen (ti prosent mot syv).

Hele tre av fem mottar rehabiliteringspenger i en kortere del av sosialhjelpsperioden (50 prosent og lavere). Det er noen kjønnsforskjeller å spore. Menn har en noe større tendens til å ha korte sammenfallende mottak, mens kvinner har dobbeltmottak noe lenger.

5.7 Uførepensjon

Tabell 5.7: Mottakere av uførepensjon under første langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandel målt som tiden med uførepensjon i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	1 146	742	404	17,4	21,2	13,1
26-50 prosent	616	358	258	9,4	10,2	8,4
51-75 prosent	223	136	87	3,4	3,9	2,8
76-100 prosent	4 603	2 266	2 337	69,9	64,7	75,7
Herav 100 prosent	4 450	2 181	2 269	67,5	62,3	73,5
Sum	6 588	3 502	3 086	100	100	100
Personer i utvalget	55 220	32 543	22 677			
Prosent av utvalget	11,9	10,8	13,6			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Omkring 12 prosent av langtidsmottakerne er samtidig uførepensjonister. Også denne ytelsen som utbetales til personer med nedsatt arbeidsevne grunnet sykdom, har en større kvinneandel (14 prosent mot 11).

Uførepensjon karakteriseres gjerne som langtidstytelse, det er derfor ikke uventet at mer enn to av tre mottar uførepensjon i en betydelig del av langtidsmottaket (76-100 prosent). De fleste av disse mottar også uførepensjonen i hele sosialhjelpsperioden. Det er spesielt kvinnene som har dette omfattende dobbeltmottaket, nesten tre av fire.

6 Veier inn i langtidsmottak: Forholdet mellom arbeidsmarkedsrelaterte hendelser i forkant

De største aktivitetene i forkant av langtidsmottaket var arbeidssøkerstatus, sysselsatt og dernest de som var under utdanning. Utbetaling av dagpenger er også en vesentlig faktor i denne sammenheng. Alle aktivitetene er rettet mot arbeidsmarkedet og i dette kapitlet vil analysen konsentreres om sammenhengen innbyrdes mellom de fire største ordninger. Studiet av overgangen til sosialhjelp kan konsentreres om de som avslutter minst en av nevnte tilstander i forkant av langtidsmottaket. Det er interessant å identifisere hvor fort overgangen til sosialhjelp fra hver og en ordning skjer, om overgangen skjer direkte eller om bestemte hendelser forekommer imellom. Jo lengre oppholdet mellom avsluttet hendelse og langtidsmottaket er, jo mindre direkte betydning har den tidligere hendelsen for sosialhjelpen. Og tilsvarende kan andre hendelser som forekommer i løpet av oppholdet være mer avgjørende. Metoden er anvendelig for å definere bestemte arbeidsmarkedskarrierer og trygdedes veier inn i sosialhjelp.

Er for eksempel de som avslutter sitt arbeidssøkerforhold fortsatt ikke-yrkesaktive eller er de sysselsatt i deler av perioden frem til sosialhjelpen tar til? De ikke-yrkesaktive er da en gruppe som antakelig vil gjenfinnes innenfor en av sykdomsordningene eller som inntil videre er avhengige av egen forsørging eller midlertidig familieforsørging. Tidligere mottatt økonomisk sosialhjelp av langvarig art kan også dukke opp i mellomtiden, men den er i så fall avsluttet med minst en måneds opphold før det langtidsstilfellet av sosialhjelp som undersøkes.

Relativt få arbeidsledige har mottatt dagpenger, likevel er dette ikke en ubetydelig gruppe. Av de som avslutter dagpengeutbetalingene i forkant, er det vesentlig å identifisere hvor mange som er registrert fortsatt arbeidssøkende. Disse har enten brukt opp sine dagpenger (inkludert bortfall av dagpengeretten) eller de går over på arbeidsmarkedsstiltak (ordinære tiltak eller attføringstiltak).

En annen kategori er de som tidligere har vært sysselsatt og går over til ikke-yrkesaktivitet. Hvor mange mottar dagpenger før sosialhjelpen tar til? De som ikke mottar dagpenger har altså ikke i tilstrekkelig grad vært yrkesaktive lenge nok til å opparbeide denne rettigheten.

Blant de med fullført utdanning kan man også forvente problemer på arbeidsmarkedet. Det er derfor vesentlig å identifisere hvor mange som faktisk blir sysselsatt i mellomtiden fram til sosialhjelpen tar til.

Det er den avsluttede aktiviteten som avgjør hvilken mellomliggende hendelse som skal undersøkes: Går veien fra arbeidssøking eller utdanning til langtidsmottaket via sysselsetting eller ikke-yrkesaktivitet? For avsluttet sysselsetting er derimot utbetalte dagpenger forut for langtidsmottaket det interessante. Og for avsluttede dagpenger er fortsatt arbeidssøking i oppholdet den vesentlige skillelinjen.

Det kan forventes at de mellomliggende hendelsene bidrar til å forlenge perioden mellom avsluttet tilstand og påbegynnelsen av langtidsmottaket, fordi det ofte impliserer en økonomisk ytelse. Varigheten på oppholdsperioden er dermed en vesentlig faktor.

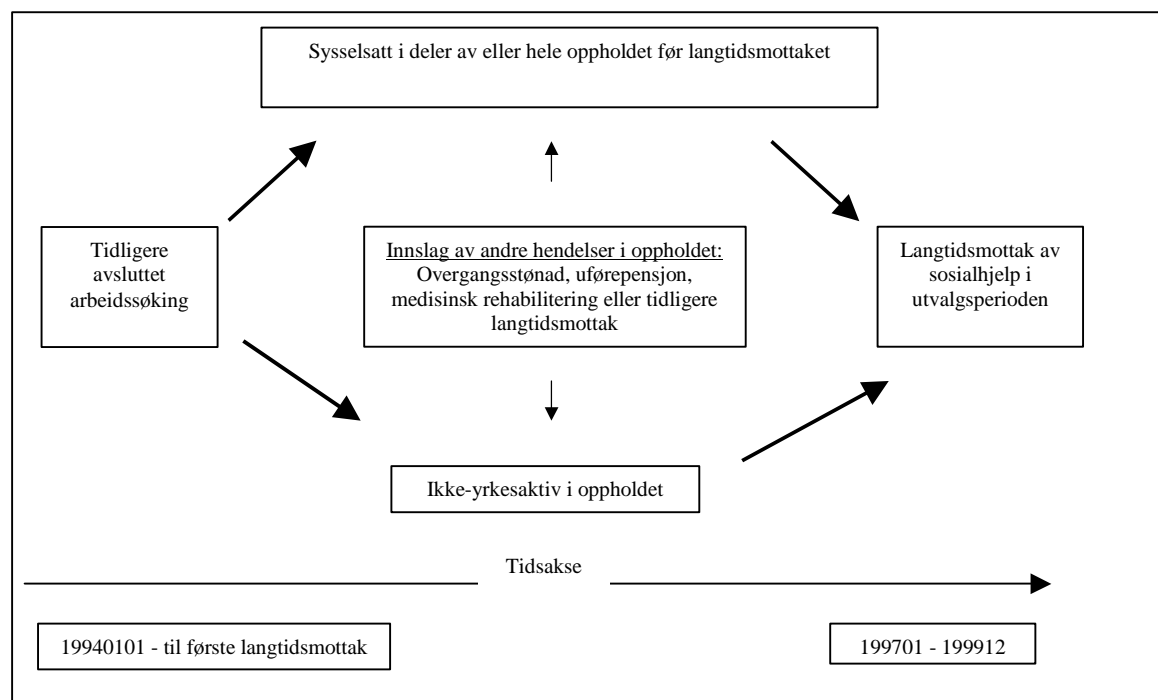
De personene som har en arbeidsmarkedsrelatert karriere som ikke omfatter den mellomliggende hendelsen, kan være ekskludert på grunn av andre hendelser som midlertidig eller langvarig drar dem ut av arbeidsmarkedet. Sykdomsutvikling kan forklare fortsatt manglende yrkesaktivitet etter endt utdanning og arbeidssøking. Alternativt kan overgangsstønning til enslige forsørgere for eksempel bidra til å forklare manglende bruk av dagpenger i etterkant av avsluttet sysselsetting. Det er derfor relevant å studere innslaget av overgangsstønning for enslige forsørgere og sykdomsrelaterte ytelser, som

medisinsk rehabilitering eller uførepensjon, som alle er knyttet til fraværet av en yrkeskarriere. Tidligere langtidsmottak er også en mulig aktivitet i mellomtiden.

6.1 Overgangen fra tidligere avsluttet arbeidssøking til første langtidsmottak

Det er her tatt utgangspunkt i de som har avsluttet en aktivitet forut for langtidsmottaket og målt varigheten på oppholdet mellom disse aktivitetene og sosialhjelpen. Figur 6.1 viser mulige veier fra siste avsluttede arbeidssøkertilfelle til første langtidsmottak i utvalgsperioden.

Figur 6.1: Oversikt over veier fra arbeidssøking til langtidsmottak

Dersom tidligere arbeidssøking løper inn i samtidig mottak med økonomisk sosialhjelp, er personen ekskludert fra varighetsopptellingen. Dette gjelder også dersom personen har hatt flere tidligere avsluttede arbeidssøkertilfeller, så vil denne personen ikke defineres som avsluttet i og med at det siste tilfellet fortsetter inn i sosialhjelpsmottaket (kontinuerer med sosialhjelp).

Tabell 6.1: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste arbeidssøkerforhold som er avsluttet og første langtidsmottak av sosialhjelp.

Opphold i antall måneder	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
0 måneder	1 572	1 013	559	6,5	6,9	5,8
1-12 måneder	14 191	8 918	5 273	58,2	60,7	54,5
13-24 måneder	4 622	2 594	2 028	19,0	17,7	20,9
25-36 måneder	2 533	1 360	1 173	10,4	9,3	12,1
Over 36 måneder	1 454	803	651	6,0	5,5	6,7
Sum	24 372	14 688	9 684	100	100	100
Alle arbeidssøkere	41 154	25 833	15 321			
I prosent av alle arbeidssøkere	59,2	56,9	63,2			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Av omtrent 41 000 langtidsmottakere som tidligere har vært i en arbeidssøkersituasjon, har hele seks av ti avsluttet arbeidssøkertilværelsen (til sammen over 24 000 personer). Noen flere kvinner enn menn har rukket å avslutte arbeidssøket (63 prosent mot 57), og er i noe større grad over på annen

aktivitet. Dette kan være alt fra sysselsetting til sykdomsrelaterte stønader, eventuelt privat forsørging eller sosialhjelp.

Blant de avsluttede arbeidssøkerne er det videre slik at de aller fleste har et relativt kort opphold frem til det første langtidsmottaket, omtrent 65 prosent har en ventetid på sosialhjelp alt fra noen dager eller opp til og med 12 måneder. Svært få har en øyeblikkelig overgang, bare omkring syv prosent er over på sosialhjelp i løpet av en måned. Kvinnene venter i noe lengre tid før de går løs på sosialhjelpen, nesten 40 prosent går over ett år mot mennenes andel på 32 prosent.

Noen langtidsmottakere kan ha avsluttet arbeidssøket fordi de har blitt sysselsatt. Arbeidssøkingen kan også avsluttes på grunn av sykdomsutvikling, men som tidligere nevnt er sykdomsbildet ikke så fremtredende i bakgrunnsperioden. Å kartlegge sammenhengen med sysselsetting versus ikke-yrkesaktivitet blir her avgjørende.

Tabell 6.2: Antall sysselsatte og ikke-yrkesaktive i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp.

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	8 086	4 959	3 127	33,2	33,8	32,3
Ikke-sysselsatt imellom	16 286	9 729	6 557	66,8	66,2	67,7
Sum	24 372	14 688	9 684	100	100	100
Sysselsatt imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	4 594	2 981	1 613	56,8	60,1	51,6
Opphold lenger enn 12 måneder	3 492	1 978	1 514	43,2	39,9	48,4
Sum	8 086	4 959	3 127	100	100	100
Ikke-sysselsatt imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	11 169	6 950	4 219	68,6	71,4	64,3
Opphold lenger enn 12 måneder	5 117	2 779	2 338	31,4	28,6	35,7
Sum	16 286	9 729	6 557	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Nær på bare en av tre tidligere arbeidssøkere har vært sysselsatt i oppholdet frem til sosialhjelpen, og små kjønnsforskjeller kan bemerkes. Sammenlignet med sysselsettingsraten for alle menn og kvinner i bakgrunnsperioden er dette relativt lavere andeler enn forventet (jf. tabell 4.1 hvor andelene er 54 prosent mot 46). Bortimot hele syv av ti tidligere arbeidssøkere er helt og holdent ikke-yrkesaktive i mellomtiden, og heller ikke registrert som arbeidssøkere. De aller fleste tidligere arbeidssøkere er fullt ut ekskludert fra arbeidsmarkedet.

Ved å dele kategoriene sysselsatt og ikke-yrkesaktiv etter lengde på oppholdsperioden, avdekkes ulik tendens til å vedvare i situasjonen etter avsluttet arbeidssøking. Blant de som oppnår en viss grad av sysselsetting i oppholdet, har fire av ti lengre opphold enn 12 måneder før overgang til langtidsmottaket. For de ikke-yrkesaktive gjelder dette bare tre av ti. De ikke-yrkesaktive er altså tvunget raskere over på sosialhjelp.

Nesten halvparten av de sysselsatte kvinnene har strukket oppholdsperioden over 12 måneder mot en andel på bare fire av ti blant mennene. Tilsvarende har de ikke-yrkesaktive en fordeling på 36 prosent mot 29 blant menn og kvinner. Flere relasjoner kan ligge bak denne variasjonen, for ikke-yrkesaktive menn og kvinner kan i ulik grad være betinget av et sykdomsforløp. Tidligere langtidsmottak kan også spille inn, spesielt for kvinner kan overgangsstønad til enslige forsørgere være et vesentlig bidrag.

I det følgende er det beregnet rater for i hvilken grad overgangsstønad for enslige forsørgere, uførestønad, medisinsk rehabilitering og langtidsmottak av sosialhjelp forekommer i perioden mellom avsluttet arbeidssøking og første langtidsmottak i utvalgsperioden. Det er ikke tatt hensyn til om hendelsene har startet før avslutningen for arbeidssøket, og følgelig tas det ikke hensyn til om hele

langtidsmottaket av sosialhjelp er utbetalt i perioden med opphold. Andelene i de følgende tabellene er prosentuert av deltallene i tabell 6.2. I tillegg finnes det mer utdypende tabeller i vedlegg D, der varighetsskille på oppholdet mellom avsluttet hendelse og første langtidsmottak av sosialhjelp er inkludert (gjelder for andelstabellene).

Tabell 6.3: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	8,4	0,6	20,8
Ikke-sysselsatt imellom	9,1	0,5	21,9
Sum	8,9	0,6	21,5

Kilde: FD-Trygd, SSB

Færre enn en av ti tidligere arbeidssøkere har mottatt overgangsstønad i perioden frem til første langtidsmottak, det gjelder uansett om de har vært yrkesaktive eller ikke i mellomtiden. Rimelig nok gjelder dette i all hovedsak kvinner, omtrent en av fem har mottatt overgangsstønad i dette bestemte tidsrommet. Andelen er likevel ikke så høy som for det totale utvalget (jf. tabell 4.1 hvor andelen er 25 prosent) noe som er litt påfallende i og med at overgangsstønaden nettopp er en ytelse for å dekke utilstrekkelige kilder til livsopphold eller tap av inntekt.

Deler av sykdomsbildet som uførepensjon og medisinsk rehabilitering kan også gi et bidrag til å beskrive situasjonen for de fortsatt ikke-yrkesaktive med et avsluttet arbeidssøkerforhold.

Tabell 6.4: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	3,4	2,8	4,3
Ikke-sysselsatt imellom	6,4	6,0	7,1
Sum	5,4	4,9	6,2

Kilde: FD-Trygd, SSB

Bare fem prosent av de med tidligere arbeidssøking er deretter registrert som ufør i forkant av langtidsmottaket. Tendensen er dog sterkere for de ikke-yrkesaktive enn de sysselsatte, seks prosent mot fire. Kvinnene er i alle sammenhenger noe sterkere representert enn mennene. Sammenlignet med uføreandelen blant hele utvalget, er kvinnene likevel vesentlig svakere representert enn mennene (jf. tabell 4.1 hvor andelene er 11 prosent mot syv). Uførepensjonen er imidlertid en stønad med høy terskel, og som det tar tid å komme inn i.

Tabell 6.5: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	9,9	8,9	11,6
Ikke-sysselsatt imellom	12,3	11,5	13,5
Sum	11,5	10,6	12,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

Medisinsk rehabilitering er i prinsippet en korttidsytelse selv om den kan gis for flere år. Bare rundt en av ti tidligere arbeidssøkere har vært registrert innen ytelsen frem til langtidsmottaket, av disse har de ikke-yrkesaktive en litt sterkere tendens enn de som oppnår en sysselsetting (12 prosent mot ti). Som for uførepensjoneringen, er kvinnene noe sterkere representert. Sammenlignet med hele utvalget er nivået ganske likt (jf. tabell 4.1 hvor andelene er 12 prosent for kvinnene og ti for mennene).

Kort oppsummert, viser sykdomsbildet (uførepensjonen og medisinsk rehabilitering) å ikke generelt sett være så fremtredende blant tidligere arbeidssøkende.

Det er også beregnet en rate for i hvilken grad langtidsmottak av sosialhjelp (sammenhengende seks måneder eller mer) forekommer i perioden mellom siste arbeidssøk og første langtidsmottak i utvalgsperioden. Langtidsmottaket kan ha startet før arbeidssøket ble avsluttet, og det er ikke tatt hensyn til om hele langtidsmottaket er utbetalt i mellomperioden.

Tabell 6.6: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet arbeids-søkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	19,9	20,6	18,8
Ikke-sysselsatt imellom	29,6	31,2	27,2
Sum	26,4	27,6	24,5

Kilde: FD-Trygd, SSB

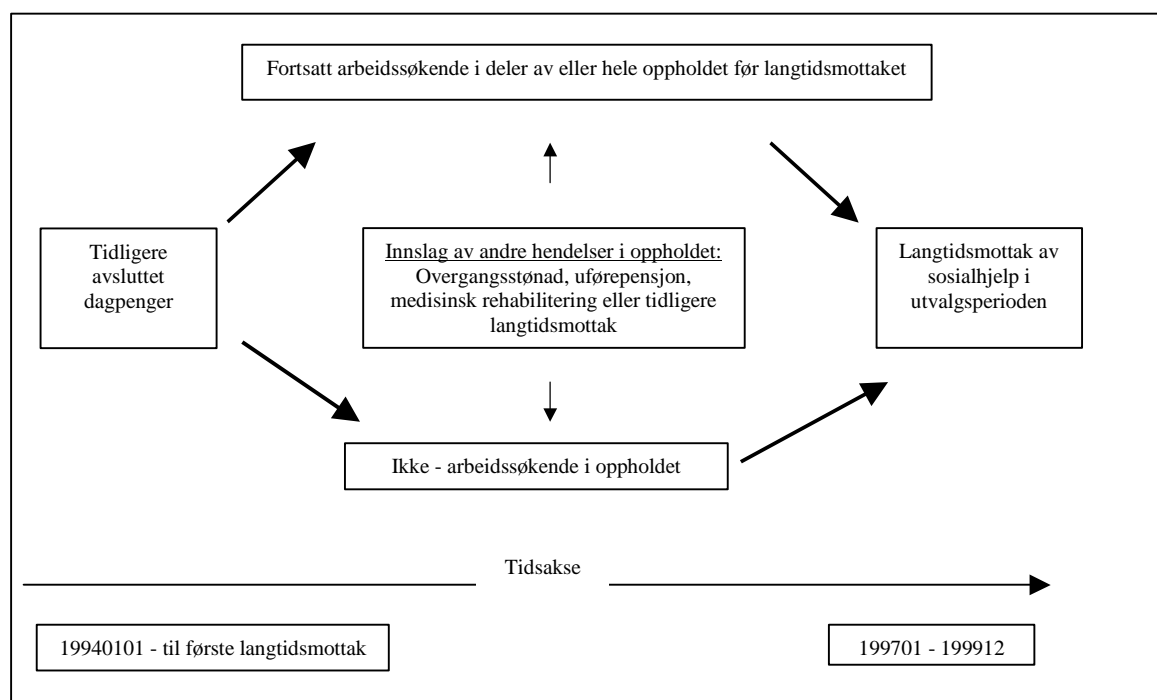
En av fire tidligere arbeidssøkere har vært innom langtidsmottak i mellomtiden før utvalgsperioden. I motsetning til sykdomstendensen, er mennene i vesentlig grad sterkere representert enn kvinnene (28 prosent mot 24). Disse andelenene er likevel ikke så høye som for utvalget, hvor godt over halvparten av mennene hadde vært langtidsmottakere også i bakgrunnsperioden (jf. tabell 3.3 hvor andelen er 55 prosent for mennene og 46 for kvinnene). Utbredelsen av tidligere langtidsmottak i oppholdet er klart høyere blant de ikke-yrkesaktive enn de som oppnådde en sysselsetting (30 prosent versus 20).

Manglende yrkesaktivitet blir igjen en vesentlig forklaring på når personer med ulik arbeidsmarkedstilknytning må ty til sosialhjelp. Sammenhengen avdekker også en høyere andel av langtidsmottakere enn blant de andre trygdeytelsene. Likevel er ikke andelen så høy som for utvalget.

6.2 Overgangen fra tidligere avsluttet dagpengeutbetaling til første langtidsmottak

Dagpenger kan også beskrive hvilken betydning det har å være arbeidsledig. Jo kortere oppholdet er mellom avsluttede dagpenger og sosialhjelp, desto større betydning kan bortfallet av ytelsen ha. Og omvendt, jo lenger oppholdet er desto større grad kan andre hendelser spille inn. Figur 6.2 viser mulige veier fra tidligere avsluttet dagpengeutbetaling til første langtidsmottak av sosialhjelp i utvalgsperioden.

Figur 6.2: Oversikt over veier fra dagpenger til langtidsmottak

Tabell 6.7: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste dagpengemottak som er avsluttet og første langtidsmottak av sosialhjelp.

Opphold i antall måneder	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
0 måneder	535	400	135	5,6	6,0	4,8
1-12 måneder	3 279	2 312	967	34,4	34,6	34,1
13-24 måneder	2 351	1 640	711	24,7	24,5	25,1
25-36 måneder	1 866	1304	562	19,6	19,5	19,8
Over 36 måneder	1 492	1 034	458	15,7	15,5	16,2
Sum	9 523	6 690	2 833	100	100	100
Alle dagpengemottakere	17 014	12 255	4 759			
I prosent av alle med dagpenger	56,0	54,6	59,5			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Det er verdt å merke at bare nær 5 000 kvinner mot hele 12 000 menn tidligere har opparbeidet denne rettigheten. Over halvparten av de som hadde rett på dagpenger forut for sosialhjelpen, har avsluttet denne utbetaling allerede innen langtidsmottaket ble effektivt. Kvinnene er i noe større grad representert enn mennene, med 60 prosent mot 55. Fire av ti tidligere dagpengemottakere har kortere opphold enn 12 måneder før de er på langtidsmottaket. Ingen nevneverdige forskjeller kan spores mellom mennene og kvinnene. Det er gjerne forståelig. Dersom de fortsatt er arbeidssøkende i mellomtiden, betyr det at dagpengeretten er oppbrukt, mistet eller at de går på arbeidsmarkedstiltak.

Det vil si at mange fortsatt kan være arbeidssøkende, men uten den økonomiske sikkerheten som tidligere dagpenger ga.

Tabell 6.8: Antall langtidsmottakere som har avsluttet siste dagpengeutbetaling i forkant av sosialhjelpen etter arbeidssøkerforhold imellom.

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	8 265	5 832	2 433	86,8	87,2	85,9
Ikke-arbeidssøker imellom	1 258	858	400	13,2	12,8	14,1
Sum	9 523	6 690	2 833	100	100	100
Arbeidssøker imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	3 165	2 270	895	38,3	38,9	36,8
Opphold lenger enn 12 måneder	5 100	3 562	1 538	61,7	61,1	63,2
Sum	8 265	5 832	2 433	100	100	100
Ikke-arbeidssøker imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	649	442	207	51,6	51,5	51,8
Opphold lenger enn 12 måneder	609	416	193	48,4	48,5	48,3
Sum	1 258	858	400	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

I all hovedsak, er langtidsmottakerne fortsatt registrert som arbeidssøkende selv om dagpengeutbetalingene tok slutt i forkant av langtidsmottaket av sosialhjelp. Nærmere ni av ti som ikke lenger mottar dagpengeutbetalinger sliter fortsatt med å komme inn igjen på arbeidsmarkedet, selv om de er potensielle arbeidstakere (fortsatt registrert arbeidssøkende). Mennene er så vidt sterkere representert enn kvinnene. Herav, vil hele seks av ti langtidsmottakere gå lenger enn 12 måneder før det første langtidsmottaket i utvalgsperioden tar til. Som for arbeidssøkere generelt kan det indikere at andre kilder til livsopphold er aktivert i oppholdsperioden også for tidligere dagpengemottakere. Arbeidssøkerandelene er faktisk høyere enn blant utvalget (jf. tabell 4.1).

Fortsatt arbeidssøking er altså en vesentlig vei inn i langtidsmottaket for de med stopp i dagpengeutbetalingene. Andre hendelser kan likevel forekomme i tillegg til den generelle tendensen, som er illustrert i figur 6.2. Andelene som viser innslag av andre trygdeytelser og sosialhjelp i de følgende tabellene er prosentuert av deltallene i tabell 6.8.

Tabell 6.9: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	6,5	0,7	20,6
Ikke-arbeidssøker imellom	7,7	0,9	22,3
Sum	6,7	0,7	20,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

Bare syv prosent av de tidligere dagpengemottakere har deretter mottatt overgangsstønad, det er gjerne ikke så merkelig gitt at ordningen først og fremst omfatter kvinner. Derimot mottar en av fem kvinner overgangsstønad som enslige forsørgere etter avsluttede dagpenger, da med en noe høyere andel blant de ikke-arbeidssøkende. Likevel er andelene lavere sammenlignet med utvalget (jf. tabell 4.1).

Tabell 6.10: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	3,9	3,0	6,0
Ikke-arbeidssøker imellom	3,7	3,1	5,0
Sum	3,9	3,0	5,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

Bare fire prosent av de med avsluttede dagpengemottak havner ut som uførepensjonister før det første langtidsmottaket av sosialhjelp i utvalgsperioden. Det er heller ikke mulig å finne forskjeller mellom

arbeidssøkerstatus og ikke-arbeidssøker i etterkant av dagpengeretten. Flere kvinner enn menn er registrert uføre i perioden mellom avsluttet dagpengemottak og første sosialhjelpsmottak, seks prosent mot tre. Som for avsluttede arbeidssøkerforhold er andelene ikke så høye som for utvalget (jf. tabell 4.1).

Tabell 6.11: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	14,1	12,5	17,8
Ikke-arbeidssøker imellom	16,0	15,0	18,0
Sum	14,3	12,9	17,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

I forhold til uførepensjonering, har medisinsk rehabilitering et vesentlig høyere innslag av dagpengemottaket i etterkant (14 prosent mot fire). Kvinnene på rehabilitering er vesentlig sterkere representert enn mennene (18 prosent mot 13), og er i større grad overrepresentert i forhold til utvalget (jf. tabell 4.1). I motsetning til kvinnene som ikke varierer medisinsk rehabilitering etter arbeidssøkerstatus, så har de ikke-arbeidssøkende mennene en vesentlig høyere andel som går på medisinsk rehabilitering enn de fortsatt arbeidssøkende (15 prosent mot 12).

Kort oppsummert, går veien fra avsluttede dagpenger til sosialhjelp gjennom fortsatt arbeidssøking. Veien til sosialhjelp for tidligere dagpengemottakere går ikke i vesentlig grad via uførepensjoneringen. Medisinsk rehabilitering skiller seg ut ved høyere andeler enn for utvalget, spesielt for kvinner hvor nærmere en av fem tidligere dagpengemottakere opplever rehabilitering som en vei inn i langtidsmottaket. Blant dagpengemottakerne er kvinnene i sterkere grad knyttet til en sykdomskarriere.

Fra avsluttede dagpenger kan veier til langtidsmottak i utvalgsperioden også ha gått innom tidligere langtidsmottak av sosialhjelp.

Tabell 6.12: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	37,8	40,4	31,7
Ikke-arbeidssøker imellom	22,5	22,6	22,3
Sum	35,8	38,1	30,4

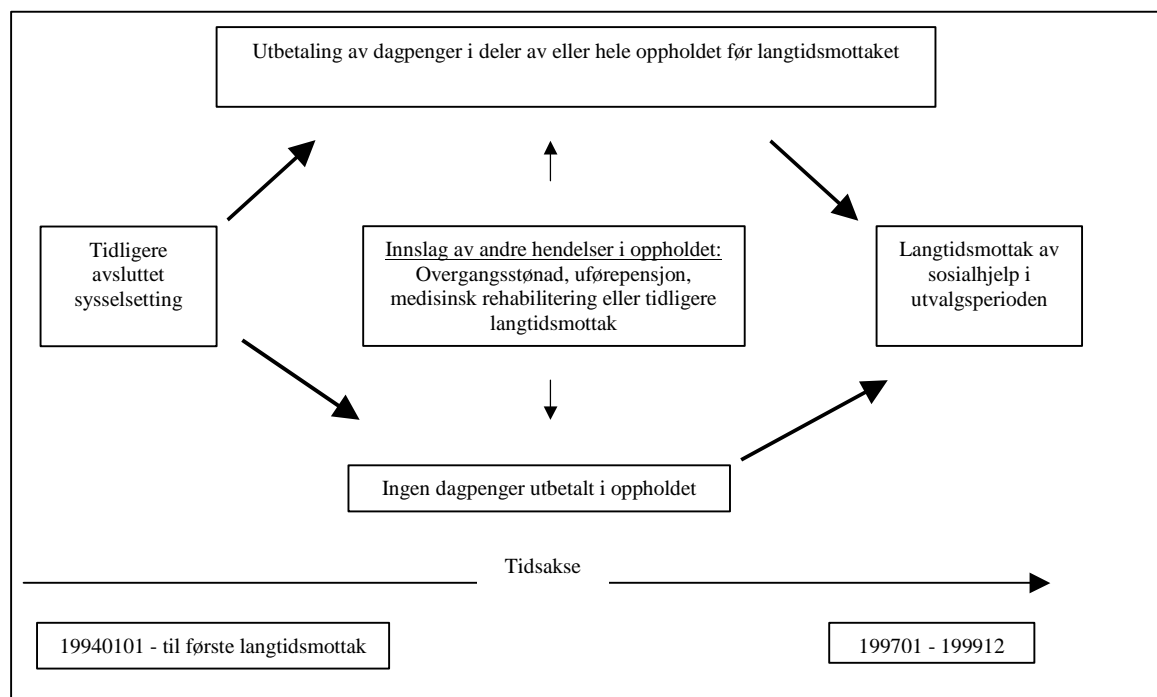
Kilde: FD-Trygd, SSB

Det generelle bildet er at mer enn en av tre med stopp i dagpengene deretter har vært innom tidligere langtidsmottak av sosialhjelp, mennene er mer eksponert enn kvinnene (38 prosent mot 30). Samme tendens gjentar seg for gruppen som fortsatt er arbeidssøkende, men nivået er noe høyere (40 prosent mot 32). Fortsatt arbeidssøkende blant de tidligere dagpengemottakerne er altså i vesentlig grad, og over lengre tid, avhengige av sosialhjelp. Det gjelder i større grad menn enn kvinner. Tendensen er likevel ikke like stor som for hele utvalget (jf. tabell 3.3).

6.3 Overgangen fra tidligere avsluttet sysselsetting til første langtidsmottak

Det er her målt varigheten på oppholdet mellom den siste avsluttede sysselsettingen og det første langtidsmottaket av sosialhjelp i utvalgsperioden. Figur 6.3 viser mulige veier fra sysselsetting til langtidsmottak i utvalgsperioden.

Figur 6.3: Oversikt over veier fra sysselsetting til langtidsmottak

Dersom tidligere sysselsetting løper inn i det nevnte sosialhjelpsmottaket, er personen utelatt fra varighetsopptellingen. Dette gjelder også dersom samme person har hatt flere tidligere sysselsettingstilfeller. Personen blir likevel ikke definert som avsluttet i og med at det siste tilfellet fortsetter inn i langtidsmottaket.

Tabell 6.13: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste avsluttede sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp.

Opphold i antall måneder	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
0 måneder	1 370	892	478	6,9	7,0	6,7
1-12 måneder	8 872	5 670	3 202	44,8	44,7	45,1
13-24 måneder	4 522	2 917	1 605	22,8	23,0	22,6
25-36 måneder	3 197	2 041	1 156	16,2	16,1	16,3
Over 36 måneder	1 832	1 168	664	9,3	9,2	9,3
Sum	19 793	12 688	7 105	100	100	100
Alle sysselsatte	28 085	17 685	10 400			
I prosent av alle sysselsatte	70,5	71,7	68,3			

Kilde: FD-Trygd, SSB

Av de omkring 28 000 som i forkant av langtidsmottaket har vært ute i arbeidslivet, har hele 70 prosent avsluttet sitt sysselsettingsforhold forut for sosialhjelpsmottaket i utvalgsperioden. Det er noen flere menn enn kvinner som avslutter sin sysselsetting, 72 prosent mot 68.

Halvparten av de tidligere sysselsatte har en relativt rask overgang til en sammenhengende sosialhjelpsperiode med varighet i seks måneder eller mer, nærmere bestemt har 52 prosent et kortere opphold enn 12 måneder. Av disse går bare syv prosent umiddelbart over i et langtidsmottak. Fordelingen av varigheten på oppholdet avdekker imidlertid små kjønnsforskjeller.

Tabell 6.14: Antall langtidsmottakere som har avsluttet siste sysselsettingsforhold i forkant av første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpenger imellom.

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	7 843	5 715	2 128	39,6	45,0	30,0
Ikke-dagpenger imellom	11 950	6 973	4 977	60,4	55,0	70,0
Sum	19 793	12 688	7 105	100	100	100
Dagpenger imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	3 360	2 478	882	42,8	43,4	41,4
Opphold lenger enn 12 måneder	4 483	3 237	1 246	57,2	56,6	58,6
Sum	7 843	5 715	2 128	100	100	100
Ikke-dagpenger imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	6 882	4 084	2 798	57,6	58,6	56,2
Opphold lenger enn 12 måneder	5 068	2 889	2 179	42,4	41,4	43,8
Sum	11 950	6 973	4 977	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Bare fire av ti tidligere sysselsatte har mottatt dagpenger i perioden mellom sysselsettingen og langtidsmottaket av sosialhjelp. Dette indikerer at den avsluttede sysselsettingen for mange har vært av mer sporadisk art, og følgelig har de ikke klart å opptjene dagpengerrettigheter. Ulikheter mellom kjønnene kommer her tydelig frem. Det er en betydelig høyere andel av mennene som mottar dagpenger enn andelen av kvinnene, 45 prosent mot 30. De sysselsatte kvinnene er i vesentlig grad dårligere stilt på arbeidsmarkedet. Andelen for begge kjønn er imidlertid høyere enn for utvalget, og forskjellen mellom tidligere sysselsatte menn og kvinner er også mindre enn blant hele utvalget (jf. tabell 4.1). Nivåforskjellen kan imidlertid skyldes at en del personer i utvalget har mottatt dagpenger som følge av sysselsettingsforhold avsluttet før analyseperiode (det vil si før 1994). Forskjellen mellom menn og kvinner synker. Dette kan skyldes at overgangsstøtten i større grad fungerer som erstatning for tidligere inntektskilde til livsoppholdet blant alle kvinnene enn blant de som nylig har vært sysselsatt.

Av de som har opparbeidet seg rett til og mottar dagpenger i perioden mellom sysselsetting og sosialhjelp, går nesten seks av ti langtidsmottakere lenger enn 12 måneder før det første langtidsmottaket trår i kraft. Det er blant disse en høyere andel av kvinnene som har et opphold av lengre varighet.

Gruppen som har avsluttet sin sysselsetting, men ikke klarte å opptjene tilstrekkelige dagpengerrettigheter, viser derimot en motsatt tendens. Disse blir i større grad tvunget raskere over på sosialhjelp, siden 58 prosent har et opphold på under 12 måneder. En noe høyere andel av mennene har kortere opphold, 59 prosent mot 56. Med andre ord viser funnene at de som får en trygdeutbetaling, her i form av dagpenger, klarer seg lenger før de blir langtidsmottakere av sosialhjelp.

Som vist i figur 6.3, kan andre hendelser også spille en rolle i overgangen fra yrkesaktivitet til sosialhjelp. I de følgende tabellene er de beregnede andelen prosentuert av deltallene i tabell 6.14.

Tabell 6.15: Andelen med overgangsstønning til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	4,4	0,4	15,2
Ikke-dagpenger imellom	8,9	0,8	20,3
Sum	7,1	0,6	18,7

Kilde: FD-Trygd, SSB

Bare syv prosent av tidligere sysselsatte mottar overgangsstønning for enslige forsørgere i den perioden de ikke er yrkesaktive. Spesielt for kvinnene vil overgangsstønningen være en relevant ytelse. Når på en av fem kvinner mottar stønningen i etterkant av sysselsettingen, mennene er bortimot fraværende. De kvinner som ikke mottar dagpenger i oppholdet har en høyere andel av overgangsstønning enn de med rett på dagpenger, 20 prosent mot 15. Uansett, er ingen av andelen så høye som blant alle langtidsmottakende kvinner (jf. tabell 4.1). Overgangsstønningen er med andre ord i mindre grad en vei inn i langtidsmottaket av sosialhjelp for tidligere sysselsatte kvinner. Dette gjelder i større grad for de som ikke har mottatt dagpenger i oppholdet.

Tabell 6.16: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.

	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	1,4	1,1	2,2
Ikke-dagpenger imellom	5,4	4,4	6,9
Sum	3,8	2,9	5,5

Kilde: FD-Trygd, SSB

Knappe fire prosent av de tidligere sysselsatte er uførepensjonister innen de starter langtidsmottaket av sosialhjelp. De som ikke mottok dagpenger i oppholdet har en langt høyere uføreandel enn de som faktisk mottok dagpenger, fem prosent mot bare en. Dette kan skyldes direkte overgang mellom sysselsetting og uførepensjonering, eller at tidligere sysselsettingsforhold ikke ga tilstrekkelig grunnlag for opptjening av dagpenger. Jevnt over, er andelen uføre høyere for kvinnene enn for mennene. Andelen er likevel lavere enn blant utvalget, og innslaget av uførepensjonering impliserer ikke at sykdomsbildet er en vesentlig vei inn i langtidsmottaket for de tidligere sysselsatte langtidsmottakerne (jf. tabell 4.1).

Tabell 6.17: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	6,4	5,6	8,6
Ikke-dagpenger imellom	12,1	11,1	13,4
Sum	9,8	8,6	12,0

Kilde: FD-Trygd, SSB

Derimot, er andelen som har vært innom medisinsk rehabilitering vesentlig høyere enn uføreandelen. En av ti tidligere sysselsatte har vært på medisinsk rehabilitering innen sosialhjelpen tar til. Av de som ikke mottok dagpenger i oppholdet, er vesentlig flere på denne stønningen enn de som tok ut dagpenger (12 prosent mot bare seks). Som for uførepensjonen, er innslaget av medisinsk rehabilitering jevnt over noe større for kvinnene enn for mennene.

Sammenlignet med utvalget ligger de sysselsatte kvinnene på det samme nivået, mens mennene ligger noe lavere (jf. tabell 4.1). Det kan igjen virke som om sykdomsbildet ikke slår til for de tidligere sysselsatte. Kontrolleres det for utbetalingen av dagpenger i mellomtiden, viser det seg at de kvinner og menn som ikke mottar dagpenger har et noe høyere innslag av medisinsk rehabilitering enn hele utvalget. Og motsatt, de som mottar dagpenger har en vesentlig lavere andel enn blant utvalget. Dette

gjelder spesielt for mennene. Det er verdt å nevne at en del av de sysselsatte kan samtidig være sykmeldt. Dette kan forklare andelen med medisinsk rehabilitering i etterkant av sysselsettingen.

Likevel kan det ikke sies at ytelser rettet mot sykdomsbildet er vesentlig for å opprettholde livsgrunnlaget frem mot langtidsmottaket av sosialhjelp på grunn av generelt lave andeler. Når medisinsk rehabilitering likevel trår i kraft på veien inn i langtidsmottaket, skjer det som oftest utenom bruk av dagpenger. Menn med faktisk og benyttet dagpengerett er i liten grad representert innen sykdomsbildet.

Videre undersøkes det om tidligere langtidsmottak av sosialhjelp har noen betydning for livsoppholdet i perioden mellom sysselsettingen og første langtidsmottak av sosialhjelp i utvalgsperioden.

Tabell 6.18: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	25,2	25,7	23,7
Ikke-dagpenger imellom	24,0	26,3	20,8
Sum	24,5	26,0	21,7

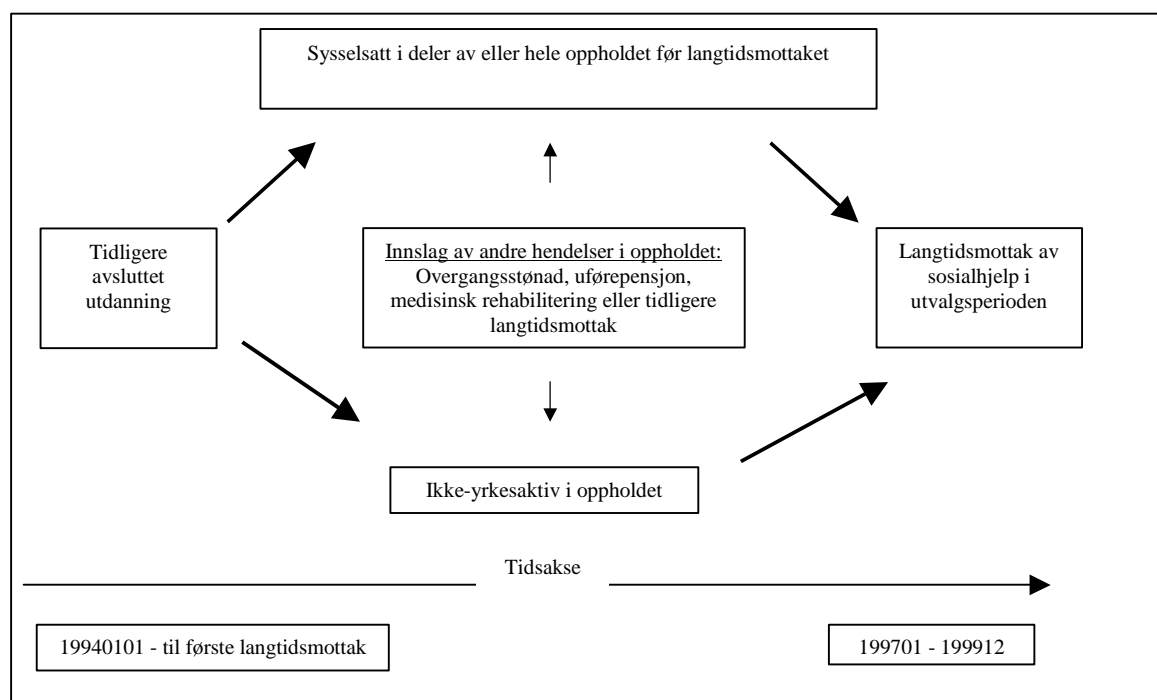
Kilde: FD-Trygd, SSB

Blant de tidligere sysselsatte har en av fire vært innoen tidligere langtidsmottak. Dette forholdet varierer ikke etter om de har mottatt dagpenger i oppholdet eller ikke. Samme tendens gjør seg gjeldende separat for mennene også, men ikke mer enn en av fem kvinner har tidligere vært langtidsmottaker. Andelene er merkbart lavere enn den generelle tendensen for langtidsmottak i bakgrunnsperioden (jf. tabell 3.3). Kvinnene skiller seg ut ved at flere blant dagpengemottakerne har vært langtidsmottakere enn blant de som ikke hadde rett på dagpenger (24 prosent mot 21). Dette kan indikere lavere dagpengestønad for kvinner, men også ulik forsørgersituasjon kan forklare sjeldnere bruk av sosialhjelp.

6.4 Overgangen fra tidligere avsluttet utdanning til første langtidsmottak

Det er her målt varigheten på oppholdet mellom den siste avsluttede utdanningen og det første langtidsmottaket av sosialhjelp i utvalgsperioden. Figur 6.4 viser mulige veier fra utdanning til sosialhjelp.

Figur 6.4: Oversikt over veier fra utdanning til langtidsmottak

Dersom tidligere utdanning løper inn i det nevnte sosialhjelpsmottak, er personen utelatt fra varighetsopptellingen. Dette gjelder også dersom samme person har hatt flere tidligere avsluttede utdanningstilfeller, da vil personen likevel ikke defineres som avsluttet siden det siste tilfellet fortsetter inn i sosialhjelpsmottaket.

Tabell 6.19: Varighet på oppholdet i antall måneder mellom siste avsluttede utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp.

Opphold i antall måneder	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
0 måneder	858	497	361	4,6	4,6	4,7
1-12 måneder	6 163	3 473	2 690	33,3	32,1	35,1
13-24 måneder	4 775	2 727	2 048	25,8	25,2	26,7
25-36 måneder	3 904	2 374	1 530	21,1	21,9	19,9
Over 36 måneder	2 796	1 753	1 043	15,1	16,2	13,6
Sum	18 496	10 824	7 672	100	100	100
Alle under utdanning	22 654	13 134	9 520			
I prosent av alle under utdanning	81,6	82,4	80,6			

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Av de nesten 22 700 langtidsmottakerne som tidligere har vært under utdanning, har hele fire av fem avsluttet denne før første langtidsmottak i utvalgsperioden. Dette kan indikere vanskeligheter for nyutdannede å komme inn på arbeidsmarkedet, og følgelig kan sosialhjelpen bli en viktig inntektskilde. Det er noen flere menn enn kvinner som har fullført utdannelsen, 82 prosent mot 81.

Relativt få har en rask overgang til langtidsmottak, bare 38 prosent har kortere opphold enn 12 måneder før de går over på sosialhjelp. Av disse har knapt fem prosent en nærmest direkte overgang fra studier til sosialhjelp. Kvinnene har en noe tidligere overgang enn hva tilfellet er for mennene. Innen to år har 67 prosent av kvinnene mot 62 prosent av mennene hatt en overgang.

Siden en stor andel venter relativt lenge før de har en overgang til sosialhjelpen, blir det interessant å se nærmere på hvilke aktiviteter de har vært inne på i perioden mellom utdanningen og langtidsmottaket.

Tabell 6.20: Antall langtidsmottakere som har avsluttet siste utdanningsforhold i forkant av sosialhjelpen etter sysselsetting imellom.

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	8 524	5 242	3 282	46,1	48,4	42,8
Ikke-sysselsatt imellom	9 972	5 582	4 390	53,9	51,6	57,2
Sum	18 496	10 824	7 672	100	100	100
Sysselsatt imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	2 118	1 211	907	24,8	23,1	27,6
Opphold lenger enn 12 måneder	6 406	4 031	2 375	75,2	76,9	72,4
Sum	8 524	5 242	3 282	100	100	100
Ikke-sysselsatt imellom, herav:						
Opphold opptil 12 måneder	4 903	2 759	2 144	49,2	49,4	48,8
Opphold lenger enn 12 måneder	5 069	2 823	2 246	50,8	50,6	51,2
Sum	9 972	5 582	4 390	100	100	100

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Noe under halvparten, 46 prosent, av de med fullført utdanning kommer seg ut i arbeidslivet i oppholdet før de går inn i et langtidsmottak av sosialhjelp. Det vil si at nærmere 10 000 nyutdannede ikke klarer å komme inn på arbeidsmarkedet i det hele tatt. Sammenlignet med sysselsettingsraten for alle menn og kvinner i bakgrunnsperioden, er dette noe lavere andeler enn det man kunne forvente av den generelle tendensen (jf. tabell 4.1). Noen kjønnsforskjeller avdekkes blant de som er sysselsatt og de som ikke er yrkesaktive. En noe større andel av menn er blant de sysselsatte (48 prosent mot 43), og en høyere andel av kvinnene er blant de ikke-yrkesaktive (57 prosent mot 52).

Deles kategoriene sysselsatt og ikke-yrkesaktiv etter varigheten på oppholdet mellom avsluttet utdanning og sosialhjelpsmottaket, kan arbeidsmarkedstilknytningens betydning for overgang til sosialhjelp beskrives. De nyutdannede som kommer seg ut i arbeidslivet viser seg å ha lengre opphold før de får en overgang til sosialhjelp. Hele tre av fire av de sysselsatte har lengre opphold enn 12 måneder, hvor mennene er noe bedre representert enn kvinnene (77 prosent mot 72). Lite tyder derimot på at de ikke-yrkesaktive blir tvunget raskere over på sosialhjelp. Andelen ikke sysselsatte fordeler seg jevnt etter varighetsskillet. Funnene indikerer med andre ord at andre kilder til livsopphold er aktivert i perioden med opphold for de som har avsluttet sin utdanning og ikke kommet inn på arbeidsmarkedet.

I de følgende tabellene er de beregnede andelene prosentuert av deltallene i tabell 6.20.

Tabell 6.21: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsatt eller ikke-sysselsatt

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	7,6	0,6	18,9
Ikke-sysselsatt imellom	9,7	0,6	21,3
Sum	8,8	0,6	20,3

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Færre enn en av ti med fullført utdanning mottar overgangsstønad som enslig forsørger i perioden før langtidsmottaket av sosialhjelp. Ikke uventet er det i hovedsak kvinnene som mottar denne ytelsen. Nøyaktig to av ti kvinner med endt utdanning mottar overgangsstønad. Andelen av kvinnene som ikke har vært sysselsatt i oppholdet er derimot noe høyere enn blant de sysselsatte, omkring 21 prosent mot

19. Andelen av mennene som mottar overgangsstønnad er for begge gruppene under en prosent. Disse andelene er noe lavere sammenlignet med utvalget (jf. tabell 4.1).

Tabell 6.22: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsatt/ikke-sysselsatt.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	1,3	0,9	2,0
Ikke-sysselsatt imellom	3,0	2,6	3,5
Sum	2,2	1,8	2,8

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Ikke overraskende går svært få over på uførepensjon etter endt utdanning, bare to prosent. Dette skyldes nok den høye terskelen for å komme inn på ordningen, gjennom kravet om medisinsk vurdering. En noe høyere andel av kvinnene går over til uførepensjon enn andelen av mennene, tre prosent mot to. Uføreandelen er noe høyere blant de ikke-sysselsatte i perioden mellom utdanning og sosialhjelp, tre prosent mot en. Tilsvarende er fordelingen mellom kjønnene. Andelene er vesentlig lavere enn uføreandelen i utvalget (jf. tabell 4.1).

Tabell 6.23: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsatt/ikke-sysselsatt.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	6,7	5,9	7,9
Ikke-sysselsatt imellom	9,4	9,2	9,7
Sum	8,2	7,6	8,9

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

En noe høyere andel er inne på medisinsk rehabilitering sammenlignet med andelen på uførepensjon. Knapt åtte prosent av de med avsluttet utdanning mottar rehabiliteringspenger i perioden fra utdanningens slutt og frem til første langtidsmottak. Det er derimot en noe høyere andel av de ikke-sysselsatte som er inne på denne ordningen enn de med sysselsetting, ni prosent mot syv. Som for uførepensjonen er det også her en høyere andel av kvinnene som er inne på ordningen. Differanse mellom andelen av kvinnene og av mennene som ikke er sysselsatt er imidlertid ikke så stor. Sammenlignet med hele utvalget er andelene relativt lavere (jf. tabell 4.1).

Som for både tidligere arbeidssøkere og dagpengemottakere viser de sykdomsrelaterte ytelsene seg å være av mindre betydning for personer som har avsluttet sin utdanning. Videre undersøkes det om tidligere langtidsmottak av sosialhjelp forekommer i perioden mellom endt utdanning og første langtidsmottak i utvalgsperioden.

Tabell 6.24: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp i utvalgsperioden etter sysselsatt/ikke-sysselsatt.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	36,8	40,8	30,3
Ikke-sysselsatt imellom	34,5	37,9	30,1
Sum	35,5	39,3	30,2

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Mer enn en av tre av de med fullført utdanning har vært inntatt tidligere langtidsmottak av sosialhjelp. Dette gjelder i noe større grad andelen av mennene, 39 prosent mot 30. De sysselsatte utgjør en noe høyere andel av sosialhjelpsmottakerne sammenlignet med de ikke-yrkesaktive. Dette skillet er det i hovedsak mennene som lager, siden andelen av kvinnene holder seg stabilt på 30 prosent. 41 prosent

av de sysselsatte mennene mottar sosialhjelp også forut for utvalgsperioden, mot 38 prosent av de ikke-yrkesaktive. Disse andelene ligger en god del lavere enn for utvalget (jf. tabell 3.3).

Vedlegg A: Metode

Tabell A.1: Antall tilfeller og personer med utbetalt sosialhjelp i utvalgsperioden etter varighet.

Start i perioden	Varighet	Antall	
		Forløpstilfeller	Personer
1997-1999	6 måneder eller mer	71 369	57 630
	Under 6 måneder	448 997	196 392
	Alle	520 366	212 129
1997	6 måneder eller mer	29 760	28 812
	Under 6 måneder	158 182	103 792
	Alle	187 942	122 135
1998	6 måneder eller mer	26 521	25 639
	Under 6 måneder	143 437	95 445
	Alle	169 958	111 442
1999	6 måneder eller mer	15 088	15 088
	Under 6 måneder	147 378	96 943
	Alle	162 466	107 045

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell A.2: Antall tilfeller med utbetalt sosialhjelp i utvalgsperioden etter faktisk varighet og varighet begrenset til kalenderåret.

Periode	Varighetsberegning				Ekskludert informasjon			
	Faktisk varighet i løp av perioden		Varighet begrenset innenfor hvert år		Antall observasjoner tapt pga. årsbegrensning		Prosentvis tap av informasjon	
	Tilfeller	Personer	Tilfeller	Personer	Tilfeller	Personer	Tilfeller	Personer
1997	29 760	28 812	18 754	18 754	11 006	10 058	37,0	34,9
1998	46 454	41 921	28 051	28 051	18 403	13 870	39,6	33,1
1999	37 868	35 979	29 536	29 536	8 332	6 443	22,0	17,9
Totalt	71 369	57 630						

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell A.3: Tidligere tilstander forut for langtidsmottaket av sosialhjelp. Antall personer med avsluttet arbeidssøkerforhold.

Avsluttet som arbeidssøker i årgang	Total	Antall personer med sosialhjelpstilgang det enkelte år		
		1997	1998	1999
1994	999	588	309	102
1995	2 570	1 579	747	244
1996	6 166	4 470	1 300	396
1997	12 705	8 815	3 244	646
1998	9 995	2 576	5 747	1 672
1999	4 449	640	1 395	2 414
Løpende	4 270	2 070	1 395	805
Sum	41 154	20 738	14 137	6 279

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell A.4: Tidligere arbeidssøkerforhold som ikke er avsluttet forut for langtidsmottaket av sosialhjelp.

Avsluttet arbeidssøker i årgang	Total	Antall personer med sosialhjelpstilgang det enkelte år		
		1997	1998	1999
1994				
1995				
1996				
1997	4 801	4 801		
1998	5 611	2 576	3 035	
1999	3 584	640	1 395	1 549
Løpende	4 270	2 070	1 395	805
Sum	18 266	10 087	5 825	2 354

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell A.5: Avsluttede arbeidssøkerforhold forut for langtidsmottaket av sosialhjelp.

Avsluttet som arbeidssøker i årgang	Total	Antall personer med sosialhjelpstilgang det enkelte år		
		1997	1998	1999
1994	999	588	309	102
1995	2 570	1 579	747	244
1996	6 166	4 470	1 300	396
1997	7 904	4 014	3 244	646
1998	4 384		2 712	1 672
1999	865			865
Sum	22 888	10 651	8 312	3 925

Kilde: FD-Trygd, SSB

Vedlegg B: Bakgrunnskjennetegn for befolkningen

Alder

Tabell B.1: Aldersfordeling for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
16-30 år	896 827	455 757	441 070	28,2	28,4	27,9
31-45 år	990 217	505 955	484 262	31,1	31,5	30,6
46-66 år	1 029 933	518 720	511 213	32,3	32,3	32,3
67-74 år	268 906	123 707	145 199	8,4	7,7	9,2
Sum	3 185 883	1 604 139	1 581 744	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Sivilstand

Tabell B.2: Sivilstand og kjønn for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Ugift	1 185 534	663 970	521 564	37,2	41,4	33,0
Gift	1 542 777	757 956	784 821	48,4	47,3	49,6
Enke/enkemann	108 990	20 949	88 041	3,4	1,3	5,6
Skilt	268 574	122 289	146 285	8,4	7,6	9,2
Separert	79 474	38 718	40 756	2,5	2,4	2,6
Uoppgitt	534	257	277	0,0	0,0	0,0
Sum	3 185 883	1 604 139	1 581 744	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Bosettingstetthet

Tabell B.3: Tett eller spredt bosetting fordelt etter fylke for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer				Prosent			
	Total	Spredt	Tettbygd	Uoppgitt	Total	Spredt	Tettbygd	Uoppgitt
Østfold	178 519	30 166	144 183	4 170	100	16,9	80,8	2,3
Akershus	334 432	41 203	286 567	6 662	100	12,3	85,7	2,0
Oslo	378 338	4 068	365 445	8 825	100	1,1	96,6	2,3
Hedmark	133 124	58 169	68 643	6 312	100	43,7	51,6	4,7
Oppland	130 545	59 026	66 081	5 438	100	45,2	50,6	4,2
Buskerud	169 710	36 233	124 116	9 361	100	21,3	73,1	5,5
Vestfold	151 405	25 884	123 348	2 173	100	17,1	81,5	1,4
Telemark	116 625	28 827	84 233	3 565	100	24,7	72,2	3,1
Aust-Agder	72 008	22 245	45 889	3 874	100	30,9	63,7	5,4
Vest-Agder	108 646	22 025	81 403	5 218	100	20,3	74,9	4,8
Rogaland	259 441	39 990	205 542	13 909	100	15,4	79,2	5,4
Hordaland	304 683	67 291	225 627	11 765	100	22,1	74,1	3,9
Sogn og Fjordane	73 672	32 364	36 054	5 254	100	43,9	48,9	7,1
Møre og Romsdal	169 891	53 980	108 448	7 463	100	31,8	63,8	4,4
Sør-Trøndelag	187 024	43 568	136 203	7 253	100	23,3	72,8	3,9
Nord-Trøndelag	88 360	36 825	45 948	5 587	100	41,7	52,0	6,3
Nordland	167 992	50 880	105 449	11 663	100	30,3	62,8	6,9
Troms	108 232	35 941	67 895	4 396	100	33,2	62,7	4,1
Finnmark	53 219	14 548	37 336	1 335	100	27,3	70,2	2,5
Uoppgitt	17	-	6	11	100	-	35,3	64,7
Sum	3 185 883	703 233	2 358 416	124 234	100	22,1	74,0	3,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

Innvandrerkategori

Tabell B.4: Innvandrerkategori og kjønn for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Uten innvandrerbakgrunn	2 848 963	1 433 844	1 415 119	89,4	89,4	89,5
Førstegenerasjonsinnvandrere	208 141	104 056	104 085	6,5	6,5	6,6
Annengenerasjonsinnvandrere	8 179	4 224	3 955	0,3	0,3	0,3
Utenlandsadoptert	6 175	2 376	3 799	0,2	0,1	0,2
Utenlandsfødt med en norsk foreldre	16 482	8 410	8 072	0,5	0,5	0,5
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	81 391	42 670	38 721	2,6	2,7	2,4
Født i utlandet av norskfødte foreldre	14 397	7 374	7 023	0,5	0,5	0,4
Uoppgitt	2 155	1 185	970	0,1	0,1	0,1
Sum	3 185 883	1 604 139	1 581 744	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Landbakgrunn

Tabell B.5: Landbakgrunn og kjønn for befolkningen 16-74 år. 31.12.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Norge	2 848 963	1 433 844	1 415 119	89,4	89,4	89,5
Norden	93 799	46 057	47 742	2,9	2,9	3,0
Vest-Europa	60 817	32 573	28 244	1,9	2,0	1,8
Europa for øvrig	38 790	18 035	20 755	1,2	1,1	1,3
Afrika	21 791	12 783	9 008	0,7	0,8	0,6
Asia (inkl. Tyrkia)	81 016	40 297	40 719	2,5	2,5	2,6
Nord-Amerika (USA, Canada)	25 014	12 633	12 381	0,8	0,8	0,8
Mellom-Amerika (inkl. Mexico)	2 117	939	1 178	0,1	0,1	0,1
Sør-Amerika	9 690	4 905	4 785	0,3	0,3	0,3
Oceania	1 723	884	839	0,1	0,1	0,1
Uoppgitt	2 163	1 189	974	0,1	0,1	0,1
Sum	3 185 883	1 604 139	1 581 744	100	100	100

Kilde: FD-Trygd, SSB

Utdanning

Tabell B.6: Utdanningsnivå og kjønn for befolkningen 16-74 år. 01.10.1999

	Antall personer			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
Opp til ungdomsskolenivå	597 387	282 193	315 194	18,8	17,7	20,0
Videregående skolenivå (10-12 år)	1 810 022	936 097	873 925	57,0	58,6	55,5
Universitet/høgskolenivå (>12 år)	719 881	355 271	364 610	22,7	22,2	23,1
Uoppgitt	45 478	23 750	21 728	1,4	1,5	1,4
Sum	3 172 768	1 597 311	1 575 457	100	100	100

Kilde: NUDB og FD-Trygd, SSB

Vedlegg C: Andre hendelser samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp. Antall tilfeller

Arbeidssøkere

Tabell C.1: Registrert arbeidssøker samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden registrert arbeidssøker i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	11 021	7 073	3 948	27,6	26,9	29,0
26-50 prosent	8 230	5 408	2 822	20,6	20,5	20,7
51-75 prosent	6 958	4 641	2 317	17,4	17,6	17,0
76-100 prosent	13 748	9 212	4 536	34,4	35,0	33,3
Sum	39 957	26 334	13 623	100	100	100

Herav 100 prosent 7 113 4 708 2 405 17,8 17,9 17,7

Kilde: FD-Trygd, SSB

Dagpenger

Tabell C.2: Samtidig mottak av dagpenger og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med dagpenger i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	1 211	919	292	11,4	11,5	11,1
26-50 prosent	1 041	763	278	9,8	9,6	10,6
51-75 prosent	1 001	759	242	9,5	9,5	9,2
76-100 prosent	7 337	5 521	1 816	69,3	69,3	69,1
Sum	10 590	7 962	2 628	100	100	100

Herav 100 prosent 5 614 4 209 1 405 53,0 52,9 53,5

Kilde: FD-Trygd, SSB

Sysselsatte

Tabell C.3: Sysselsatt samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden som sysselsatt i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	7 055	4 758	2 297	36,5	39,0	32,3
26-50 prosent	3 584	2 285	1 299	18,5	18,7	18,2
51-75 prosent	2 185	1 336	849	11,3	10,9	11,9
76-100 prosent	6 507	3 834	2 673	33,7	31,4	37,6
Sum	19 331	12 213	7 118	100	100	100

Herav 100 prosent 4 760 2 747 2 013 24,6 22,5 28,3

Kilde: FD-Trygd, SSB

Utdanning

Tabell C.4: Utdanning samtidig med langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden under utdanning i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	3 028	1 833	1 195	26,0	26,6	25,2
26-50 prosent	3 177	1 989	1 188	27,3	28,9	25,0
51-75 prosent	1 874	1 134	740	16,1	16,5	15,6
76-100 prosent	3 548	1 926	1 622	30,5	28,0	34,2
Sum	11 627	6 882	4 745	100	100	100
Herav 100 prosent	2 679	1 412	1 267	23,0	20,5	26,7

Kilde: FD-Trygd, SSB

Overgangsstønad til enslige forsørgere

Tabell C.5: Samtidig mottak av overgangsstønad som enslig forsørger og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med overgangsstønad i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	814	43	771	18,9	27,0	18,6
26-50 prosent	463	29	434	10,8	18,2	10,5
51-75 prosent	335	11	324	7,8	6,9	7,8
76-100 prosent	2 684	76	2 608	62,5	47,8	63,0
Sum	4 296	159	4 137	100	100	100
Herav 100 prosent	2 217	52	2 165	51,6	32,7	52,3

Kilde: FD-Trygd, SSB

Rehabilitering

Tabell C.6: Samtidig mottak av rehabiliteringspenger og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn. Tidsandelen målt som tiden med rehabiliteringspenger i prosent av tiden med sosialhjelp.

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	1 698	1 003	695	29,2	32,4	25,5
26-50 prosent	1 557	878	679	26,8	28,4	24,9
51-75 prosent	886	456	430	15,2	14,7	15,8
76-100 prosent	1 675	756	919	28,8	24,4	33,7
Sum	5 816	3 093	2 723	100	100	100
Herav 100 prosent	1 163	501	662	20,0	16,2	24,3

Kilde: FD-Trygd, SSB

Uførepensjon

**Tabell C.7: Samtidig mottak av uførepensjon og langtidsmottak av sosialhjelp etter kjønn.
Tidsandelen målt som tiden med uførepensjon i prosent av tiden med sosialhjelp.**

Tidsandel	Antall tilfeller			Prosent		
	Total	Menn	Kvinner	Total	Menn	Kvinner
1-25 prosent	1 350	875	475	16,5	19,9	12,5
26-50 prosent	776	459	317	9,5	10,4	8,4
51-75 prosent	279	171	108	3,4	3,9	2,8
76-100 prosent	5 788	2 895	2 893	70,6	65,8	76,3
Sum	8 193	4 400	3 793	100	100	100
Herav 100 prosent	5 604	2 788	2 816	68,4	63,4	74,2

Kilde: FD-Trygd, SSB

Vedlegg D: Forholdet til arbeidsmarkedet i forkant av første langtidsmottak av sosialhjelp

Arbeidssøkere

Tabell D.1: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	8,4	0,6	20,8
Ikke-sysselsatt imellom	9,1	0,5	21,9
Sum	8,9	0,6	21,5
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	5,0	0,4	13,6
Opphold lenger enn 12 måneder	12,9	0,9	28,5
Sum	8,4	0,6	20,8
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,3	0,3	16,2
Opphold lenger enn 12 måneder	15,2	1,0	32,1
Sum	9,1	0,5	21,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.2: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	3,4	2,8	4,3
Ikke-sysselsatt imellom	6,4	6,0	7,1
Sum	5,4	4,9	6,2
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	1,4	1,2	1,8
Opphold lenger enn 12 måneder	6,0	5,2	7,1
Sum	3,4	2,8	4,3
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	2,5	2,0	3,3
Opphold lenger enn 12 måneder	15,1	16,0	14,0
Sum	6,4	6,0	7,1

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.3: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	9,9	8,9	11,6
Ikke-sysselsatt imellom	12,3	11,5	13,5
Sum	11,5	10,6	12,9
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	3,8	3,3	4,9
Opphold lenger enn 12 måneder	18,0	17,4	18,7
Sum	9,9	8,9	11,6
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	8,3	7,6	9,5
Opphold lenger enn 12 måneder	20,9	21,2	20,6
Sum	12,3	11,5	13,5

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.4: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet arbeidssøkerforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	19,9	20,6	18,8
Ikke-sysselsatt imellom	29,6	31,2	27,2
Sum	26,4	27,6	24,5
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	11,6	12,2	10,7
Opphold lenger enn 12 måneder	30,8	33,3	27,5
Sum	19,9	20,6	18,8
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	15,7	17,3	12,9
Opphold lenger enn 12 måneder	60,0	66,0	53,0
Sum	29,6	31,2	27,2

Kilde: FD-Trygd, SSB

Dagpenger

Tabell D.5: Andelen med overgangsstønning til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	6,5	0,7	20,6
Ikke-arbeidssøker imellom	7,7	0,9	22,3
Sum	6,7	0,7	20,9
Arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	3,6	0,4	11,7
Opphold lenger enn 12 måneder	8,4	0,8	25,8
Sum	6,5	0,7	20,6
Ikke-arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	5,7	0,2	17,4
Opphold lenger enn 12 måneder	9,9	1,7	27,5
Sum	7,7	0,9	22,3

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.6: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	3,9	3,0	6,0
Ikke-arbeidssøker imellom	3,7	3,1	5,0
Sum	3,9	3,0	5,9
Arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	1,9	1,4	3,2
Opphold lenger enn 12 måneder	5,1	4,0	7,7
Sum	3,9	3,0	6,0
Ikke-arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	1,4	1,4	1,4
Opphold lenger enn 12 måneder	6,2	5,0	8,8
Sum	3,7	3,1	5,0

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.7: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	14,1	12,5	17,8
Ikke-arbeidssøker imellom	16,0	15,0	18,0
Sum	14,3	12,9	17,9
Arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,5	5,6	8,8
Opphold lenger enn 12 måneder	18,8	17,0	23,1
Sum	14,1	12,5	17,8
Ikke-arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,6	6,3	7,2
Opphold lenger enn 12 måneder	25,9	24,3	29,5
Sum	16,0	15,0	18,0

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.8: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttede dagpenger og første langtidsmottak av sosialhjelp etter arbeidssøkerstatus og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Arbeidssøker imellom	37,8	40,4	31,7
Ikke-arbeidssøker imellom	22,5	22,6	22,3
Sum	35,8	38,1	30,4
Arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	13,1	14,4	9,9
Opphold lenger enn 12 måneder	53,2	57,0	44,4
Sum	37,8	40,4	31,7
Ikke-arbeidssøker imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	11,1	12,2	8,7
Opphold lenger enn 12 måneder	34,6	33,7	36,8
Sum	22,5	22,6	22,3

Kilde: FD-Trygd, SSB

Sysselsatte

Tabell D.9: Andelen med overgangsstønning til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	4,4	0,4	15,2
Ikke-dagpenger imellom	8,9	0,8	20,3
Sum	7,1	0,6	18,7
Dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	2,4	0,2	8,4
Opphold lenger enn 12 måneder	6,0	0,6	20,0
Sum	4,4	0,4	15,2
Ikke-dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,4	0,6	15,0
Opphold lenger enn 12 måneder	12,2	1,0	27,1
Sum	8,9	0,8	20,3

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.10: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	1,4	1,1	2,2
Ikke-dagpenger imellom	5,4	4,4	6,9
Sum	3,8	2,9	5,5
Dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	0,4	0,3	0,9
Opphold lenger enn 12 måneder	2,1	1,7	3,0
Sum	1,4	1,1	2,2
Ikke-dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	3,1	2,4	4,1
Opphold lenger enn 12 måneder	8,6	7,1	10,6
Sum	5,4	4,4	6,9

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.11: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	6,4	5,6	8,6
Ikke-dagpenger imellom	12,1	11,1	13,4
Sum	9,8	8,6	12,0
Dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	1,7	1,3	2,9
Opphold lenger enn 12 måneder	9,9	8,9	12,6
Sum	6,4	5,6	8,6
Ikke-dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,8	5,9	8,1
Opphold lenger enn 12 måneder	19,3	18,5	20,3
Sum	12,1	11,1	13,4

Kilde: FD-Trygd, SSB

Tabell D.12: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet sysselsettingsforhold og første langtidsmottak av sosialhjelp etter dagpengemottak eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Dagpenger imellom	25,2	25,7	23,7
Ikke-dagpenger imellom	24,0	26,3	20,8
Sum	24,5	26,0	21,7
Dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,8	6,7	7,0
Opphold lenger enn 12 måneder	39,0	40,3	35,5
Sum	25,2	25,7	23,7
Ikke-dagpenger imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	8,4	9,3	7,1
Opphold lenger enn 12 måneder	45,2	50,3	38,5
Sum	24,0	26,3	20,8

Kilde: FD-Trygd, SSB

Utdanning

Tabell D.13: Andelen med overgangsstønad til enslige forsørgere i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	7,6	0,6	18,9
Ikke-sysselsatt imellom	9,7	0,6	21,3
Sum	8,8	0,6	20,3
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	3,3	0,2	7,4
Opphold lenger enn 12 måneder	9,1	0,7	23,2
Sum	7,6	0,6	18,9
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	6,6	0,5	14,3
Opphold lenger enn 12 måneder	12,8	0,7	28,0
Sum	9,7	0,6	21,3

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Tabell D.14: Andelen med uførepensjon i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	1,3	0,9	2,0
Ikke-sysselsatt imellom	3,0	2,6	3,5
Sum	2,2	1,8	2,8
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	0,6	0,2	1,1
Opphold lenger enn 12 måneder	1,6	1,1	2,3
Sum	1,3	0,9	2,0
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	1,2	1,1	1,4
Opphold lenger enn 12 måneder	4,6	4,0	5,4
Sum	3,0	2,6	3,5

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Tabell D.15: Andelen med medisinsk rehabilitering i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	6,7	5,9	7,9
Ikke-sysselsatt imellom	9,4	9,2	9,7
Sum	8,2	7,6	8,9
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	2,6	2,0	3,4
Opphold lenger enn 12 måneder	8,0	7,1	9,6
Sum	6,7	5,9	7,9
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	5,3	5,1	5,5
Opphold lenger enn 12 måneder	13,5	13,2	13,8
Sum	9,4	9,2	9,7

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

Tabell D.16: Andelen med langtidsmottak av sosialhjelp i perioden mellom avsluttet utdanning og første langtidsmottak av sosialhjelp i utvalgsperioden etter sysselsetting eller ikke og varighet på oppholdet.

	Prosent		
	Total	Menn	Kvinner
Sysselsatt imellom	36,8	40,8	30,3
Ikke-sysselsatt imellom	34,5	37,9	30,1
Sum	35,5	39,3	30,2
Sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	14,1	16,4	10,9
Opphold lenger enn 12 måneder	44,3	48,1	37,8
Sum	36,8	40,8	30,3
Ikke-sysselsatt imellom, herav:			
Opphold opptil 12 måneder	14,3	17,1	10,8
Opphold lenger enn 12 måneder	54,0	58,3	48,5
Sum	34,5	37,9	30,1

Kilde: FD-Trygd og NUDB, SSB

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2004/57 Ø. Brekke: Praktisk guide for teknisk utstyr og dataprogrammer i brukertester. 33s.
- 2004/58 K. Henriksen: Ny metode for prismåling av personbiler i konsumprisindeksen. 24s.
- 2004/59 A.S. Abrahamsen, J. Heldal, og D. Rafat: UT- Undersøkelsene i 2004 for ikke-finansielle foretak. Utvalgsplaner og utvalg til kvartals og årsundersøkelsene. 48s.
- 2004/60 Ø. Bolsgård og L-C. Zhang: Prisindeks for engoshandel. 35s.
- 2004/61 T. Guldbrandsen og B.O. Lagerstrøm: Undersøkelse om arbeids- og boligforhold. Dokumentasjonsrapport. 27s.
- 2004/62 G. Dahl: Trygd blant innvandrere 1992-2000. 79s.
- 2004/63 A.H. Sætre og N.Buskoven: Lokalvalgundersøkelsen 2003. Dokumentasjonsrapport. 79s.
- 2004/64 Kravspesifikasjon for elektronisk innberetning, kjennemerke og filbeskrivelse for lønnsstatistikken. Oppdatert 2004. 16s.
- 2004/65 L. Østby: Innvandrere i Norge - Hvem er de, hvordan går det med dem? Del I Demografi. 156s.
- 2004/66 L. Østby: Innvandrere i Norge - Hvem er de, hvordan går det med dem? Del I Levekår 154s.
- 2004/67 L. Lerskau, K.M. Heide, E. Holmøy og I.F. Solli: Virkningsberegninger på MSG6. Appendiks til Rapporter 2004/18 "Macroeconomic Properties of the Norwegian Applied General Equilibrium Model MSG6". 140 s.
- 2004/68 A. Holmøy, R. Johannessen og L. Solheim: Etablering av ny husleiestatistikk (indeks) - en forstudie. 19s.
- 2004/69 E.E. Eibak og F. Haraldsen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2004. 45s.
- 2004/70 A. Raknerud, D. Rønningen og T. Skjerpen: Dokumentasjon av kapital-databasen. En database med data for varige driftsmidler og andre økonomiske data på foretaksnivå. 12s.
- 2004/71 M.T. Dzamarija: Norske barn i utlandet. Utvalgte land: Pakistan, Marokko, Tyrkia og Spania. 33s.
- 2004/72 A.S. Abrahamsen og A. Seierstad: Analyse av revisjon. Kostra kommunehelse. 50s.
- 2004/73 E. Mørk og E Willand-Evensen: Husholdningers forbruk. En sammenlikning av forbruksundersøkelsen og nasjonalregnskapet. 37s.
- 2004/74 M. Åamodt: Kvalitetsprosjekt for videregående opplæring Utført på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet i perioden mars 2003-september 2004. 188s.
- 2004/75 S. Blom: Holdninger til innvandrere og innvandring 2004. 54s.
- 2004/76 A. Rolland: En inspeksjon av Elevinspektørene. 51s.
- 2004/77 A. Rolland: KOSTRA og kvaliteten på de kommunale tjenester. 32.
- 2004/78 J.A. Osnes: Beregningsutvalget. Dokumentasjon av SAS-systemet. 98s.
- 2004/79 T. Eika og T. Skjerpen. Hvitevarer 2005. Modell og prognose. 18s.
- 2004/80 A.K. Johnsen og T. Nøtnes: Biblioteket i fokus? Rapport fra fokusgrupper for bibliotek og informasjonscenteret i Statistisk sentralbyrå. 26s.
- 2004/81 H. Tønseth: Årsrapport 2003. Kontaktutvalget for helse- sosialstatistikk. 12s.
- 2004/83 L. Vågane: Omnibusundersøkelsen juli /august 2004. Dokumentasjonsrapport. 454s.